

Tartalom

A BIBLIA ÉVE
2008

Köszöntés a bibliaolvasónak!

2

A Szentírás és az egyházi év ünnepei

3

Az advent megünneplése – Bibliával a kézben

4

Karácsonyi zenés istentisztelet –

középpontban a Bibliával

5

Rendhagyó karácsonyi áhítat – könyvekkel

6

Óév és újév – Az idő kérdése a Biblia alapján

7

Nagycsütörtök – A kihunyó fények éjszakája

9

Nagypéntek felidézése

11

Húsvét – Családi istentisztelet

13

Pünkösd: nyitás a „világ” felé

14

Bibliavasárnap – Interaktív istentisztelet

a gyülekezetben

15

Reformátorok a Bibliáról – Reformáció ünnepe

16

A Biblia interaktív feldolgozása

17

Hogyan olvassuk együtt a Bibliát?

18

Dramatizált bibliaolvasás

20

Biblia-maraton

22

Bibliai programok az idősebbek számára

23

Betegek meglátogatása Bibliával a kézben

24

A Szentírás a gyülekezeti baba-mama
körökben

25

Gyülekezetünk a Biblia fényében

26

Nyári bibliai táborok gyerekeknek

és fiataloknak

28

Fele sem igaz – Bibliai játék

29

Hogyan szervezzünk bibliakiállítást?

30

Növények és ételek a Bibliában

32

Miatyánk imakert

34

A magyar nyelvű Biblia és a bibliafordítók

nyomában

37

A Biblia a helyi közösségben – a gyülekezeten

kívül

39

A Zsoltárok könyve – különféle

élethelyzetekben

40

Élmény, közösség és bibliaismeret

41

Ábrahám, Sára és Hágár

43

A Biblia éve 2008 központi programjai

45

A BIBLIA ÉVE
2008

Köszöntés a bibliaolvasónak!

„Boldog, aki olvassa...” Jel 1,3

A magyarországi keresztyén egyházak közös szándéka szerint 2008 a Biblia éve. Erre az egyedülálló alkalomra készülve örömmel nyújtjuk át a keresztyén gyülekezetek lelkipásztorainak és gyülekezeti tagjainak ezt a kiadványt, amellyel a Magyar Bibliatársulat nevében szeretnénk segítséget nyújtani mindenkinek – először is azoknak, akik szeretik, olvassák és életük zsinórmértékének tartják a Bibliát, de természetesen azoknak is, akik még csak érdeklődnek iránta, és nem tudják pontosan, hogyan lehetséges közeledni a Könyvek könyvéhez.

A Biblia éve gondolatának felvetésében és meghirdetésében fontos szempont volt, hogy elérjük: egyházon belül és kívül, Magyarországon mindenki érezze magáénak a Bibliát. Természetesen egyházon belül és kívül más és más eszközökkel kell megszólítanunk az embereket. Az utóbbi cél eléréséért is sokat kell munkálkodnunk 2008 során, de a most kézben tartott gyülekezeti „Ötlettárunkat” ez előbbi eszközének szánjuk: elsősorban a gyülekezeteinkhez szeretnénk szólni vele. Keresztyén emberként nagy szükségünk van arra, hogy megerősödjék bennünk a tudat, hogy a Szentírás életünk egyetlen hiteles zsinórmértéke, és még ma sem lehet és kell találni jobb eszközt a nagy kérdésekben való eligazodáshoz, mondjon bárki bármi mást. A Biblia üzenetében és hatásában azonban olyan felmérhetetlenül gazdag könyv, amely mindenkire egyéni és egyedi módon hat. „Ötlettárunk” ezért kínál különféle programokat, ötleteket és módszereket a Biblia közösségi olvasására, átélésére és megszólaltatására. Nem szeretnénk senkinek megmondani, hogyan olvassa vagy hogyan értse a Bibliát. Arra azonban mindenkit biztatunk, hogy bátran próbáljon ki új utakat a Biblia felfedezésében.

Kiadványunk két nagy egységből áll. Az elsőben az egyházi év ünnepeit vesszük sorra, és azok kissé „rendhagyó”, de a Bibliára épülő megünneplésére teszünk javaslatokat. Az itt leírtak természetesen nem szó szerint megvalósítandó szövegkönyvek. Utánagondolást, további töprengést és tervezést igényelnek, hogy a lelkes vagy az alkalom szervezője az adott gyülekezet és közösség gyakorlatához és lehetőségeihez szabja az ötleteket. A második egységben igen sokféle javaslattal találkozhat az olvasó. Ezek között vannak rendhagyó gyülekezeti alkalmak, amelyek kifejezetten a Biblia felolvasására és a hallottak megbeszélésére épülnek, de vannak olyan gondolatok, amelyek ahhoz nyújtanak segítséget, hogy a különböző élethelyzetekben hogyan lehet hitelesen és remélhetőleg mindenki számára hasznos módon megszólaltatni a Szentírást. Az „Ötlettár” végén egy-egy háttér tanulmányt is talál az olvasó, amelyek segítségével önállóan tervezhet beszélgetős vagy játékos alkalmat a Biblia körül.

Mindkét nagy rész programjainak közös vonása, hogy a középpontban a Biblia olvasása és felolvasása áll. Ezt a kettősséget szépen kifejezésre juttatja a Biblia éve jelmondata is a Jelenések könyvéből: „Boldog, aki olvassa...” Károli fordításában inkább az egyéni bibliaolvasás boldogsága szólal meg, míg ha ugyanezt a mondatot elolvassuk új fordítású Bibliánkban, azt találjuk, hogy „Boldog, aki felolvassa...”: itt inkább a közösségi, gyülekezeti bibliaolvasás boldogsága válik hangsúlyossá. A „Biblia éve” gondolat nemzetközi (német, osztrák, svájci, francia) tapasztalatai alapján azok az alkalmak és programok hatnak igazán, amelyekben hagyjuk a Szentírást megszólalni a maga teljességében, szépségében és mélységében. A megszólaltatás „hogyanja” azonban sokféle lehet, s ehhez kívánunk segítséget adni ebben a füzetben.

Az „Ötlettár” programjavaslatainak fontos kiegészítője a Biblia éve 2008 internetes honlapja, ahonnan letölthető nemcsak a kiadvány teljes anyaga, hanem kidolgozott példák és szövegkönyvek is. (www.bibliaeve2008.hu)

A kiadvány elkészítésében felhasználtuk a Német Bibliatársulat hasonló célú munkafüzetének anyagát. Az egyes részek kidolgozásáért köszönet illeti még dr. Balla Pétert, Bodnár Pétert, Bölcsföldi Andrást, Damásdi Dénesné, Ferenczi Zoltánt, Gál Juditot, dr. Győri Istvánt, Mucsi Zsófiát, dr. Nagy Tibort, Németh Pált, Tímár Gabriellát, dr. Tokics Imrét és Vizi Istvánt.

Kívánjuk, hogy legyen Isten gazdag áldása a Biblia éve minden résztvevőjén!

D. Szebik Imre
ny. püspök, a MBTA elnöke

Pecsuk Ottó
a MBTA főtájtára

A Szentírás és az egyházi év ünnepei

A BIBLIA ÉVE
2008

Az advent megünneplése – Bibliával a kézben

Az adventi út bejárása 5–12 éves gyermekekkel, szüleikkel és nagyszüleikkel

Háttér: Minden adventi héten egy-egy délutánt arra számhatunk, hogy a gyülekezet gyermekeivel bejárunk egy-egy adventi utat, átéljük egy-egy adventi történetet. Ezeknek az alkalmaknak az a célja, hogy a gyermekeink – ha lehet szüleikkel együtt – átéljék a karácsony közeledését és a keresztyén gyülekezet aktív várakozását Jézus eljövetelére. A programokhoz nem szükséges más, mint némi egyeztetés a felnőtt résztvevők között az alkalom előtt, valamint a gyermekek számára néhány, az adott történetre jellemző tárgy beszerzése.

Leírás

1. Az első alkalommal „járjuk be” a teremtés történetét az 1Móz 1–3 alapján (felhasználható eszközök a játékos szemléltetéshez: faágak, kartonból kivágott nap, hold, csillagok, lámpák, lampionok, plüssállatok).
2. A második alkalommal járjuk be Ézsaiás messiási jövendöléseinek útját az Ézs 9–11 alapján (eszközök: száraz ág, virág, gyertyacsonk, viharlámpa, plüssállatok, színes kendők).
3. A harmadik alkalommal járjuk be a gyermek Jézushoz vezető utat a három napkeleti bölcssel együtt a Mt 2,1–12 alapján (eszközök: kartonból kivágott állatok, teve, szamár, nagy kendők, homok a sivataghoz, egy kevés fa a tábornőzhöz, vizeskancsók vagy -palackok, egy kis betlehemi csillag, kehely, tömjén, mirhatinktúra a gyógyszerértérből).

4. Az adventi gyermekalkalmak kiváló lezárása a szenteste tartott istentisztelet, ahová hívogassuk a gyermekeket szüleikkel együtt.

Az adventi utak javasolt menete (szabadon változtatható):

1. Zenei előjáték (a történethez alkalmas szövegű énekeskönyvi énekekből), ének.
2. A gyermekek és szülei köszöntése, az alkalom bevezetése.
3. A második alkalomtól: az előző alkalom témájának ismételése, felelevenítése.
4. Rövid párbeszéd a gyermekekkel az alkalom alapjául szolgáló bibliai rész fő gondolatáról (a) Mi tartozik a teremtéshez? b) Mi a békesség? Hol találkozunk békétlenséggel? c) Milyen csilgképeket ismernek a gyerekek? Kik voltak a keleti bölcsek?).
5. Az alkalom alapjául szolgáló bibliai szakaszok felolvasása, szereposztással (a felolvasás közben a történetek eljátszhatók a gyermekeknek lévő eszközök segítségével).
6. A történet részeinek felolvasását a lelkész megszakíthatja egy-egy fontosabb gondolathoz fűzött kiegészítő megjegyzéssel (a) Hogyan jött a bűn az emberek közé? Hogyan készítette el Isten Jézus Krisztus eljövetelét már a bűneset után? Mióta ünnepli az egyház a karácsonyt? b) Mit jelent az, hogy Isten a békesség Istene? c) Milyen lehetett egy karavánút Jézus korában?).
7. Adventi énekek megtanulása és eléneklése a gyermekekkel és szüleikkel.
8. A résztvevők a lámpáikkal és jelmezeikkel elindulnak a templomból, és meglátogatnak egy közelben lakó gyülekezeti tagot vagy idősotthont. A látogatás helyszínén egy előre elkészített jászol várhatja a látogatókat. A jászolnál mód nyílik adventi énekek eléneklésére.
9. Visszatérés a templomba, rövid szeretetvendégség forró teával és süteményekkel.
10. Köszönetmondás a jelenlévőknek.
11. Záró imádság, Miatyánk.
12. Áldás.

Karácsonyi zenés istentisztelet – központban a Bibliával

Háttér: A karácsony témájához, Krisztus születésének ünnepéhez kapcsolódó zenés istentisztelet megvalósítása nagyban függ az adott helytől, gyülekezettől, zenei lehetőségektől. A körülmények ugyanakkor nemcsak korlátokat jelentenek, hanem – megfelelő előkészületek után – csodálatos istentiszteleti-zenei élmény lehetőségét kínálják.

Előkészületek: A műsoros karácsonyi istentisztelet megszervezése gondos felkészülést kíván. Meg kell tervezni az alkalom: 1. helyét (templom vagy gyülekezeti terem), 2. időpontját (például utolsó adventi vasárnap délelőtt vagy szenteste délután), 3. közreműködőit, 4. időtartamát, 5. menetét (liturgiáját).

Időt kell hagyni a szükséges próbákra, és azt is át kell gondolni, hogy egy hirtelen jött betegség, megfázás esetén mivel pótolható az elmaradó műsorszám.

Leírás

- Hangsúlyozzuk, hogy nem karácsonyi templomi hangversenyről van szó, hanem zenés istentiszteletről. Legyen hangsúlyos helyen a bibliaolvasás, ne maradjon el az imádság, de még a gyülekezeti ének se (esetleg arra hivatkozva, hogy a kórus úgys énekel)!
- A zenei anyag legyen igényes! A napkeleti bölcsek sem akármilyen csecsebecsét hoztak az újszülött Királynak, hanem drága aranyat, tömjént és mirhát. Természetesen tudjuk, hogy Jézus szegényes körülmények között született, és később sem becsülte le a szegény özvegyasszony két fillérjét, de, minthogy egy ilyen istentiszteleten az ég és föld Királya előtt hódolunk, próbáljuk meg a lehető legjobbat nyújtani!
- A zenés istentisztelet menetében nyugodtan rugaszkodjunk el a hagyományos formáktól. Lehet több az ének, mint máskor szokott lenni. Jó megoldás például, ha a karácsonyi evangélium felolvasását megszakítjuk egy-egy odaillő énekeskönyvi énekkel, s ezáltal a gyülekezet aktívabb részese lehet a liturgiának. A szokásos igeszakaszokat (Lk 2; Mt 2) bátran kiegészíthetjük János evangéliuma bevezető részével, illetve válogatott ószövetségi próféciákkal.

- Az ünnepélyességet fokozhatjuk megfelelő dekorációval (például fenyőágak, adventi koszorú, betlehemes makett). Ha este van az istentisztelet, a bensőségesebb részeknél a lámpákat elolthatjuk, és gyertyák fénye mellett folytatódhat az alkalom. A lényeg azonban az maradjon, hogy a karácsony üzenete több csatornán keresztül is jusson el a résztvevőkhöz, miközben a szép ének- és zeneszámokban gyönyörködnek.
- Az évről évre megtartott zenés istentiszteletekről felvételt készítve és azokat visszahallgatva azt is megláthatjuk: Isten milyen csodálatosan megáldja ezeket az alkalmakat.

Példa

- Nyitó orgonamuzsika (például Zipoli: Pastorale)
- Köszöntés
- Gyülekezeti ének: Várj ember szíve készen...
- Felolvasás: Ézs 40,1–11
- Zeneszám (például In dulci jubilo – furulyával, orgonakísérettel)
- Felolvasás: Ézs 9,1–6
- Gyülekezeti ének: Új világosság jelenék...
- Felolvasás: Jn 1,1–14
- Gyülekezeti ének: Küldé az Úr Isten...
- Felolvasás: Lk 2,1–7
- Zeneszám: Csendes éj...
- Imádság
- Rövid igehirdetés (például a Róm 8,32 alapján)
- Gyülekezeti ének: Krisztus Urunknak áldott születésén...
- Felolvasás: Lk 2,8–14
- Gyülekezeti ének: Dicsőség mennyben az Istennek...
- Felolvasás: Lk 2,15–20
- Kórus éneke: Pásztorok, pásztorok...
- Vers (például Túrmezei Erzsébet: Betlehemi beszélgetés)
- Gyülekezeti ének: Itt állok jászolod felett...
- Imádság, Miatyánk
- Áldás
- Záró orgonamuzsika (például Bach: Pastorale).

A BIBLIA ÉVE
2008

Rendhagyó karácsonyi áhítat – könyvekkel

Célcsoport: A gyülekezet teljes közössége.

Háttér: A hagyományos karácsonyi istentisztelet mellett lehetséges olyan karácsonyi áhítatot is tartani, ahol a Biblia mellett szerepet kapnak a bibliai üzenetet kibontó keresztyén könyvek is. Előnye, hogy többen is szóhoz juthatnak a karácsonyi ünneplésben; a közös olvasás élményének oktató-nevelő hatása is lehet.

Előkészítés: Fontos, hogy a résztvevők-felolvasók előre megkapják és többször (hangosan is!) elolvasva gyakorolják a számukra kiosztott szöveget. Csak olyanok olvassanak fel, akik ezt szívesen teszik.

Felhasználható könyvtípusok: Bibliai történetek gyerekeknek vagy mai nyelven elmondva (nem helyettesítve, hanem kiegészítve, magyarázva a bibliai szöveget); imádságos könyvek; prédikációs vagy áhítatos könyvek; a karácsonyhoz és a karácsonyi evangéliumhoz kapcsolódó üzeneteket magyarázó könyvek, énekeskönyvek.

Példa

- Köszöntés
- Ének
- Hálaadó és bűnvalló bibliai szöveg (például Zsolt 40 – akár ráfelelős módon, közösen is felolvasható) vagy imádság (például Barth: *Ötven imádság*. 16. old.)
- Ének
- Rövid elmélkedő szöveg az adventi várakozásról (például Baldermann: *Tündöklő fény a sötét éjszakában*. 16–17. old.)
- Ének
- Karácsonyi evangélium (például Lk 2,1–7)
- Ének
- A karácsonyi evangéliumot magyarázó, arra reflektáló rövidebb szöveg(ek) (prédikáció, áhítat, magyarázat, például: Baldermann: *Tündöklő fény a*

sötét éjszakában. 26–29. old.; Smend: *Keresztyén prédikációk az Ószövetségből*. 149. old.) – amennyiben több ilyen szöveg van, ezek is tagolhatók énekekkel

- Ének
- Imádság (például Szikszai: *Keresztyéni tanítások és imádságok*. 145kk old.; Sándor Endre: *Örömben és bánatban*)
- Ének
- Áldás.

Ajánlott könyvek

Ingo Baldermann: *Tündöklő fény a sötét éjszakában*. Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2005;

Andrea Schwarz: *És a sötétségben fény sugárzik*. Kálvin Kiadó, 2005;

Peter Spangenberg: *Hódolat Isten előtt*. Kálvin Kiadó, 2005;

Karl Barth: *Ötven imádság*. Kálvin Kiadó, 2006;

Rudolf Smend: *Keresztyén prédikációk az Ószövetségből*. Kálvin Kiadó, 2003.

Szikszai György: *Keresztyéni tanítások és imádságok*. Kálvin Kiadó, 2000.

Sándor Endre: *Örömben és bánatban*. Kálvin Kiadó, 2006.

Darányi Lajos: *Szívvél-lélekkel együtt. Igehirdetések*. Kálvin Kiadó, 1993.

Szénási Sándor: *Ünnepeink*. Kálvin Kiadó, 2007.

Barth Károly: *A foglyoknak szabadulást. Börtönmissziós prédikációk*. Református Sajtóosztály, 1991.

Ravasz László: *Krisztussal a viharban*. Kálvin Kiadó, 2006.

Zászkaliczky Pál: *A várakozás megszentelése – Adventi elmélkedések*. Harmat Kiadó, 2005.

Varga László: *Isten asztaláról – Áhítatok az év minden napjára*. Harmat Kiadó, 2004.

Jer, örvendjünk keresztyének! Luther Kiadó.

Óév és újév – Az idő kérdése a Biblia alapján

Leírás

A Biblia számtalan helyén találkozhatunk az idő, az örökkévalóság, a fiatalság, az öregség, a várakozás témakörével. Ezek a szövegek sok ponton kapcsolódhatnak a mai ember életéhez, hiszen az idő témája több összefüggésben is aktuális mindannyiunk számára. Egy óévi gyülekezeti beszélgetés nagyszerű alkalmat kínálhat a Biblia idővel kapcsolatos üzenetével való találkozásra.

Feldolgozható igehelyek

1Móz 18,1–15; Zsolt 71; Zsolt 90; Zsolt 103; Préd 3,1–15; Mt 6,25–34; Mt 25,1–13; Lk 5,33–39; Jn 7,1–13; Jn 16,12–23; ApCsel 1,4–14; 2Pt 3,3–13 stb.

Az alkalom menete

Olvassuk fel vagy hallgassuk meg CD-ről (Hangzó Ószövetség) a kiválasztott igeszakaszt, majd mutassunk be a gyülekezetnek egy képet vagy fotót, ami az idő témájához kapcsolódik. Hagyjuk, hogy a kép csendben hasson a szemlélőkre, majd a lelkes vagy egy felkészült előadó gondolatokat fűzön a képhez és az idő témájához a felolvasott bibliai szakasz, vagy akár több szentírási rész alapján.

Egy példa

Igehely: Préd 3,1–15.

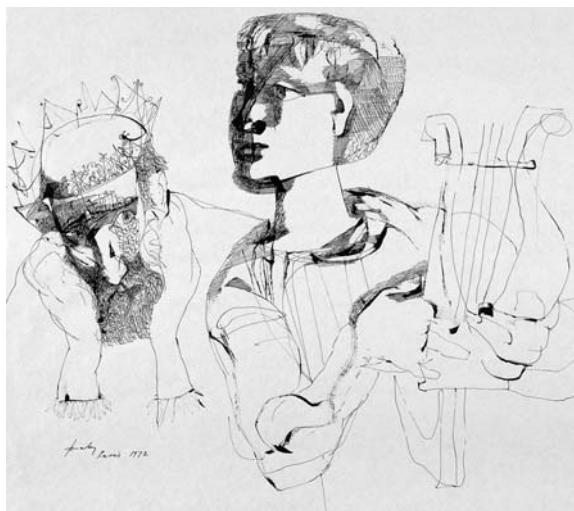
Háttérgondolatok

„Mindennek megszabott ideje van, megvan az ideje minden dolognak az ég alatt.” A mondat ismerős. Türelmetlen gyermekünket milyen gyakran kell rendretasítanunk: „Most nem lehet – mindent a maga idejében!” Milyen gyakran utasítunk vissza spontán meghívásokat és hirtelen támadt jó ötleteket: „Sajnos most nem – majd talán később!” És milyen gyakran elodázzunk jó elhatározásokat azzal, hogy: „Nagyon jó lenne, de talán később, ha eljött az ideje!”

A hétköznapiaknak éppen az az egyik lényeges tulajdonságuk, hogy minden dolognak a szó szoros értelmében megvan a maga meghatározott ideje. E nélkül nem lehetne tervezni, nem lehetne élni az életet. Szükség van a meghatározott időkre – éppúgy a jó dolgok, mint a rosszak esetében.

A bibliai eredetű mondásban felfedezhetjük a lemondás hangját is: Mindennek megvan a maga ideje – éppen ezért kevés befolyásunk van a dolgokra és azok menetére. Mindennek megvan a maga ideje – és ezért elkerülhetetlen az is, hogy dolgaink véget érjenek. Éppen a hétköznapiakban merül fel sokunkban a kérdés: „Ennyi volna az egész? S ha igen, mire jó mindez?”

A Prédikátor könyvének írója, aki gazdag élettapasztalatából jól ismerte a szükségszerű lemondásokat és kétségeket, ijesztően józanul és közvetlenül fo-

galmaz: „Mi haszna van a munkásnak abból, amiért fáradozik?” (3,9). A Prédikátor számára ez a kínzó kérdés egyszerre merül fel általános emberi és nyomasztó teológiai kérdésként.

A Prédikátor könyve a bibliai bölcsességirodalomhoz tartozik. A Krisztus előtti 3. század közepe és vége között keletkezett. Ebben az időszakban Júdea az egyiptomi Ptolemaida-dinasztia uralma alatt állt. A hellenista uralkodóház uralmának mélyre ható politikai, gazdasági és társadalmi következményei voltak a zsidó közösségen belül: egyre mélyült a szegények és gazdagok közötti szakadék. Ugyanakkor az akkori hellenizmus pluralista kultúrájával és világnézetével szembeni ellenállás kihívást jelentett a zsidó gondolkodás és hit számára: Vajon a Biblia Isten egyedülállóságáról és mindenható hatalmáról szóló kijelentései megállnak-e az új idők kihívásaival szemben? A Prédikátor szkeptikus gondolatai eze-

ket a társadalmi-szociális változásokat és a zsidó társadalom alapjait megkérdőjelező kulturális-filozófiai változásokat tükrözik.

Ennek ismeretében kell olvasnunk a fenti szakaszban a Prédikátor megállapításait az idő múlásáról és az emberek viselkedéséről. Itt összefoglal mindent: a kezdet és a vég, az idő és az örökkévalóság, a rövid élet és a biztos halál gondolatát.

Meditáció

A Biblia alapján az idő múlására és a halálra gondolni nem azt jelenti, hogy a felé nézve éljük az életünket, vagy hogy vágyódunk rá, de azt igen, hogy a vég felőli távlatba helyezzük az életünket, „a felől nézve” élünk, és így töltjük be feladatainkat és élvezzük az életünkben mindazt, amit Istentől kaptunk. Az Újszövetség felől nézve pedig egészen különleges hangsúlyokat kap a vég felőli nézőpont: az új ég és új föld reménysége, Krisztus visszajövetelének, Isten üdvterve beteljesedésének ígérete múltunkat, jelenünket és jövőnket: időnket, az élet hétköznapijaihoz és a halál félelméhez való viszonyunkat is áthatja és átformálja.

Ha innen nézzük azokat, a bölcs tanító Prédikátor mondatai sem tűnnek megkeseredettnek vagy bénítónak, sokkal inkább bátorítónak. Persze a Prédikátor szavaiban az is benne van, hogy elviseljük a csalódásokat, elhordozzuk a fájdalmakat és kitartunk a sötét órákban. Véges életünk elfogadása a Prédikátor szerint nem passzív belenyugvás a megváltoztathatatlanba, hanem a teremtés és teremtettségünk valószínűségének elfogadása. A Prédikátor szavai kihívást jelentenek minden keresztyén ember számára.

Nagycsütörtök – A kihunyó fények éjszakája

Nagycsütörtöki istentisztelet úrvacsorával és felolvasásokkal

A BIBLIA ÉVE
2008

Felhasznált bibliai szakaszok

Mt 26,17–29 vagy Lk 22,14–20, valamint Lk 22,39–53 (Jézus elfogatásának története).

Résztvevők

A gyülekezeti közösség, tizenegy szereplő és egy narrátor/lelkész.

Cél

Olyan személyek bemutatása, akiket az evangéliumokból Jézus kísérlőként ismerünk. Igyekezzünk lehetővé tenni a gyülekezet tagjai számára a velük való azonosulást és a nagycsütörtöki eseményekben való elmélyülést. A szereplők itt közölt szövegei csak javaslatok, attól eltérő szövegeket írhatnak maguk a szereplők is. A narrátor minden megszólalás előtt röviden bemutathatja az adott szereplőt.

Előkészítés

Tizenkét gyertya, a szerepek kiosztása.

Az istentisztelet menete

1. Orgona előjáték.
2. Fohász.
3. Nagyheti ének.
4. Imádság a Zsolt 102 és 116 alapján.
5. Nagyheti ének.
6. Úrvacsora.
7. A bibliai történet felolvasása.

8. **Narrátor:** Most olyan embereket hallgatunk meg, akik ezen az éjszakán elkísérték, azután pedig elhagyták Jézust.

9. **András:** Elvezették őt. Katonák dorongokkal és kardokkal. Hagyta, hogy elfogják, egyáltalán nem védekezett. Éppen ő, Jézus, a mi Mesterünk, akit mindannyian követtünk. Milyen bénultan állt mindenki a Gecsemáné-kertben! Mindenki saját magával volt elfoglalva, rettegve, elkeseredve, öntudatlanul, tele haraggal vagy kétségbeeséssel. Ott hátul állt Péter, megverve és tanácstalanul. *Elfúj egy gyertyát az Úr asztalán.*

10. **Péter:** Egyszerűen elvezették, nem védekezett. Isten nem avatkozott közbe! Talán nekem kellett volna megtennem? A kard már ott volt a kezemben, a többiek csak az intésemre vártak. „Sziklaember” – így nevezett engem Jézus. Olyan valakinek, akire ő építhet. A többiek szóvivője voltam. Mindenki rám nézett. Nekem kellett volna tenni valamit. Meg akartam védeni Jézust. Végül is a tettek embere vagyok, erős, a legjobb korban. De éppen ő utasított rendre röviden és tömören: „Tedd vissza a helyére a kardodat”, csak ennyit mondott. Most már tudom, hogy mit kellett volna tennem. Háromszor helyezte ezt Jézus a szívünkre. *Elfúj egy gyertyát az Úr asztalán.*

11. **János:** Hogyan lehetséges, hogy itt állok? Én, akit Jézus kedvenc tanítványának neveznek. Persze, én vagyok a legfiatalabb. De nem én lelkesedtem-e a legjobban érte? Mindig mellette voltam. Sohasem maradtam el tőle. Nagyszerűnek tartottam, hogy a barátja lehetek. És most ez a csalódás! Hagyta, hogy elvezessék, mint egy bűnözőt. El kell innen mennem, nem tudom tovább nézni. *Elfúj egy gyertyát az Úr asztalán.*

12. **Erzsébet:** Nem tudom, hogyan viseljem el most még ezt is. Annyira vénnek érzem magam, mintha már halott lennék. Az életem újra értelmet nyert Jézussal. De most mi maradt nekem? Talán hamis remények után futottam? *Elfúj egy gyertyát az Úr asztalán.*

13. **Jakab, az Alfeus fia:** Mennyire kudarcot vallottunk mindnyájan! Mennyire erősnek éreztük magunkat! Az otthont, a szülői házat, a hivatásomat –

mindent gondolkodás nélkül feladtam, hogy mindig mellette legyek. És most egyszerűen átengedtük őt a katonáknak. Én is csak tehetetlenül néztem. *Elfúj egy gyertyát az Úr asztalán.*

14. **Tamás:** Emlékeztek még? Egyszer, amikor néhány barátunk otthagyt bennünket, Jézus összehívott minket, és megkérdezte: „Ti is el akartok menni?” Akkor azt gondoltam: „Hogyan kérdezhetsz ilyet? Nem ismerd bennünket?” És Péter mindannyiunk szívéből szólt, amikor azt mondta: „Uram, kihez menénk? Örök élet beszéde van nálad.” De hová is mehetnénk ezen az éjszakán? *Elfúj egy gyertyát az Úr asztalán.*

15. **Jairus leánya:** Én is őhöz tartozom – végre. Már tizenkét évesen követni akartam őt. De a szüleim nem engedtek el. Persze hálások voltak Jézusnak: Amikor halálosan beteg voltam, édesapám, Jairus elszaladt Jézushoz, és elhozta őt. Jézus pedig visszahozott az életbe. De most merre vezet tovább az utam? Hová mennek a többiek? Álljatok meg, vigyetek magatokkal! Hiszen hozzátok tartozom! *Elfúj egy gyertyát az Úr asztalán.*

16. **Magdai Mária:** Egyszerűen letartóztatták. Közbe akartam lépni. De mintha megbénultam volna a félelemtől. Jézus egykor új életet adott nekem. Talán ismét magamra hagy engem? Megint vissza kell mennem Magdalába? Ó, jaj, ismét úrrá lesz rajtam a sötétség és a félelem! *Elfúj egy gyertyát az Úr asztalán.*

17. **Simon, a zélóta:** Sohasem gondoltam volna, hogy a mozgalmunk így ér véget. Egyszerűen hagyta, hogy elfogják! Harcra kellett volna vezetnie bennünket. Hát tényleg azt hitte, hogy Isten országát erőszak nélkül is fel lehet építeni? Az álom véget ért. A reménység, hogy elnyomott népünk felszabadul, szertefoszlott. *Elfúj egy gyertyát az Úr asztalán.*

18. **Johanna:** Megint összeomlik a világom. Csak egy évvel ezelőtt hagytam el Kuzát, a férjemet. Nem

tudtam tovább élni Heródes udvarában. Mindig szerepet kellett játszanom. Azután, amikor egyszer a nővéremnél voltam Kapernaumban, találkoztam Jézussal. Még sohasem találkoztam olyan emberrel, aki ennyire meg tudta változtatni az embereket. Én is megtaláltam önmagam! Most pedig mindez véget ér? Nincs más vágyam, csak el innen! *Elfúj egy gyertyát az Úr asztalán.*

19. **Máté:** Ki vagyok én, ha Jézus elment és én itt maradok? Ki vagyok, ha már nincs holnap? Akkor, amikor Jézus betért hozzám, a vámszedőhöz, szakítottam a múltammal. Nem ítél el – és ezzel új élet kezdődött a számomra. Érzem, ahogyan ismét elfog a magány és a kétségbeesés. Nem tudom, tudsz-e még használni engem, Jézus. Olyan sötét van körülöttem és bennem! *Utolsóként elfújja a gyertyáját (és eloltja a lámpát a felolvasóhelyen).*

20. **Narrátor:** Mindannyian elhagytuk őt és elmene-kültünk, mert a félelmünk nagyobb volt a hitünkénél. Fájdalmas volt ez számunkra, és fájdalmas volt annak a számára, aki ezen az éjszakán egyedül maradt, pedig nagy szüksége lett volna ránk.

21. Halk orgonazene.

22. Befejezés és áldás.

Nagypéntek – a szenvedéstörténet felidézése

Háttér

Jézus Krisztus szenvedése, halála és feltámadása a mindenkori keresztyén igehirdetés középpontja. Ennek ellenére, vagy talán éppen ezért nagyon nehéz a szenvedéstörténet értelmét és valódi jelentését közel vinni sok kortársunkhoz. Sokan inkább kerülnek a nagyheti áhítatokat és a nagypénteki istentiszteletet, mert azok középpontjában a szenvedés és a halál áll. Mégis gyakori tapasztalat, hogy éppen ezek az alkalmak érinthetik meg az embereket a legmélyebb kérdéseikben, szorongásaikban, gyakran elnyomott, kétségbeesett halálfélelmeikben, segíthetnek feldolgozni félelmeiket, vigasztalást adhatnak, és megleveníthetik a keresztyén reménységet. A nagyheti alkalmak talán a legvilágosabban képesek megszólaltatni, hogy ami ott, akkor történt, annak köze van a mához. Mert értünk történt.

Célcsoport

Istentiszteleti közösség; fiatalok és fiatal felnőttek a gyülekezetben.

Modellek

1. A szenvedéstörténet felolvasása

Sokan éreznek kényszerítést arra, hogy hosszadalmasan kifejtsek a szenvedéstörténet „elméletét”, hogy bőbeszédűen ecseteljék a tényeket. A Biblia történetei azonban önmagukért beszélnek – nagyon is hatásosan. Az evangéliumokban a szenvedéstörténet leírása szinte felszólít arra, hogy azt teljes egészében, rövidítés, mellékes magyarázat nélkül egyszerűen felolvassuk.

Egy nagypénteki istentisztelet keretében is megtörténhet a szenvedéstörténet felolvasása – valamilyen evangélista leírása alapján. Az istentisztelet kereteit ez egyáltalán nem feszíti szét: szakaszonként, értelemszerű tagolásban olvassuk fel a bibliai szöveget.

Minden felolvasott szakaszt követhet egy-egy rövid imádság, valamilyen nagypénteki énekünk egy-egy versszaka vagy éppen pár percnyi csend. Ezt az alapszerkezetet természetesen körülvehetik az istentisztelet megszokott elemei, a köszöntés, a fo-

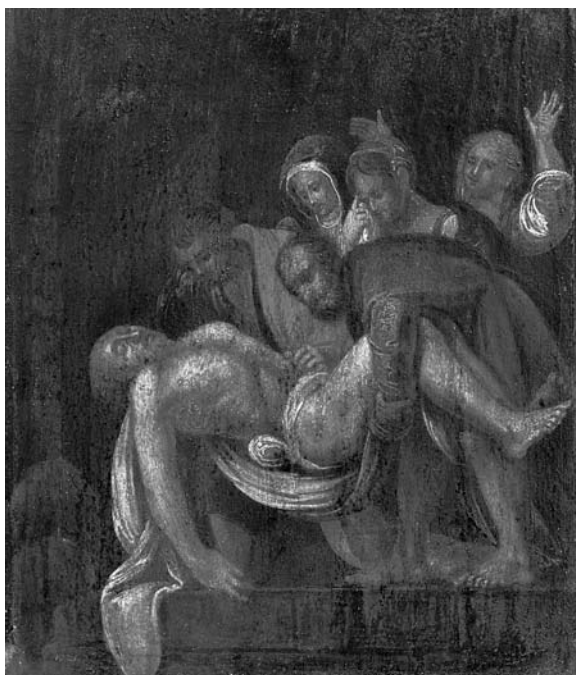
hász, a hosszabb énekek és a záró áldás. Nem kötelező, de hasznos, ha az imádságokat más-más emberek mondják. Ezeket az imákat feltétlenül elő kell készíteni, hogy jól illeszkedjenek a bibliai szöveghez. Jó, ha a bibliai szöveget egy vagy több gyakorlott felolvasó olvassa, hogy ezáltal is egyfajta retorikai folyamatosság jöjjön létre.

Lehetőség szerint egy evangélium alapján olvassuk fel a szenvedéstörténetet, de persze az is elképzelhető, hogy olyan „szövegkönyvet” készítünk, amelyben más evangéliumokból vett részletekkel is kiegészítjük a történetet. A János evangéliuma szerinti szenvedéstörténet különösen is alkalmas a többszereplős, dramatizált felolvasásra. A történetben gyakoriak a „színváltások”, az utalások, áthallások. Ezeket a „színeket” elválaszthatjuk rövidebb-hosszabb zenei betétekkel, orgona- vagy zongoramuzsikával.

2. A szenvedéstörténet elbeszélése

A szóbeli közlés, a történetmondás, vagy ahogyan angolul nevezik, a „storytelling” meglepő módon még ma is, az elektronikus média korában is lebilin-

cselő tud lenni – ha jól művelik. Nem csak a gyerekekben, de a fiatalokban, sőt a felnőttekben is rejtett belső „tereket” szabadíthat fel a szóban elmondott történet: a képek megelevenednek a saját fantáziánkban, és úgy alakulnak tovább, hogy a történetbe egészen belehelyezzük magunkat, azonosulunk a helyzetekkel és a személyekkel.

Ha van a gyülekezetünkben olyan jó elbeszélő, aki hanghordozásával, személyiségével meg tudja ragadni a hallgatóságát, akkor vállalkozhat arra is, hogy Jézus szenvedéstörténetét részben vagy egészben elmondja. Az elbeszéléshez természetesen adottság és gyakorlat is kell. Nagyon fontos feltétele a jó történetmondásnak az egyszerűség, a „hatásvadászat” kerülése. A jó történetmondó ellenáll annak, hogy a „szöveg” fölé kerekedjék. Engedi, hogy maga a történet fejtse ki a hallgatóságra gyakorolt

hatását. Jó, ha az elbeszélő hűséges marad a szöveghez, hiszen az attól való feltűnő eltérés belső tiltakozást válthat ki azokból, akik már jól ismerik a történetet. Bőségesen elegendő, ha az elbeszélő a történetet a saját szavaival mondja el, és egyéni képeivel színezi ki. Ez a „színesítés” már egyben egyéni interpretációt jelent: ezt vagy azt kihangsúlyozzuk, valami mást pedig elhagyunk. Ezáltal az elbeszélő beleszólhat a saját gondolatait és érzelmeit is az elbeszélésbe. A lényeg: minden jó történetmondás alapos felkészülést igényel. A pillanat ihletése – a Szentlélek munkája! – teszi egyedivé és hatásossá, de a „sikert” a szöveggel szembeni alázat és a felkészülés biztosítja.

A történetmondás egy jóval merészebb és igényesebb formája az, amikor a történetmondó belehelyezkedik egy sajátos nézőpontba. Elképzelhető például, hogy az egész szenvedéstörténetet egy adott szereplő (egy tanítvány, Jézus anyja vagy éppen az egyik katona) nézőpontjából mondjuk el. Soha ne válasszuk Jézus nézőpontját. Ezt méltósággal, hitelesen és kellemetlen, morbid hibák nélkül megoldani lehetetlen. A történetmondás egyben történetértelmezés is, ezért gyakran járulékos magyarázatra vagy éppen prédikációra már nincs is szükség az adott alkalmon.

További információ

www.bibliaeve2008.hu

Ajánlott irodalom

Kövess engem! Bibliai jelenetek. Tóth Károly (szerk.). Kálvin Kiadó, 1995.

Bolyki János: *„Igaz tanúvallomás”. Kommentár János evangéliumához.* Osiris Kiadó, 2001.

Jubileumi Kommentár III. Kálvin Kiadó, 1998.

A BIBLIA ÉVE
2008

Húsvét – Családi istentisztelet

Bibliai igehelyek

Mt 27,57–61 és 28,1–10.

Célcsoport

A gyülekezet teljes közössége, gyermekek és szülei.

Háttér

A feltámadás első tanúi nők voltak. Ennek a családi istentiszteletnek az a célja, hogy a két nő: a magdalai Mária és a másik Mária tapasztalatain keresztül vezesse végig a gyülekezet tagjait húsvét reggelének csodáján, visszautalva a szenvedéstörténet fájdalmas állomásaira is. Miközben elbeszéljük amit átéltek, húsvéti élményeik fokozatosan bontakoznak ki a gyülekezet előtt.

Szükséges

Egy narrátor (a lelkész), két nő a gyülekezetből, írásvetítő.

Előkészítés

Érdemes olyan képeket válogatnunk, amelyek felidéznek a nagyhét és előzményeinek fő állomásait. (Lehetséges források: www.bibliaeve2008.hu, Lőrincz Zoltán: *A Biblia a magyar festészetben*. Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2002.) A képeket másoljuk át a vetítőfóliákra, színezzük ki őket. Nem csak nagy festők alkotásait használhatjuk fel, akár a gyülekezet gyermekeinek munkáiból is válogathatunk. A két szereplő felváltva, röviden, néhány mondatban beszél mindarról, amit a két Mária a szenvedéstörténet és a feltámadás eseményei során érezhetett és gondolhatott. A szereplőknek érdemes előre felkészülni azzal, amit mondani szeretnének, bár némi improvizáció is megengedett.

Az istentisztelet javasolt menete

1. Orgona előjáték. 2. A lelkész köszönti az ünneplő gyülekezetet. 3. Imádság. 4. Húsvéti ének. 5. A narrátor a két Mária fájdalmáról és a tanítványokat körbevevő sötétségről beszél röviden, majd felolvassa az első bibliai szakaszt: Mt 27,57–61. (A következő pontok természetesen a választott képek alapján változtathatók.)

6. Megmutatjuk az első képet: A keresztre feszítés. 7. Magdalai Mária arról beszél, hogy mit érzett, amikor Jézust szenvedni és meghalni látta. 8. Megmutatjuk a második képet a vetítőn: Jézus hordozza a keresztet. 9. A magdalai Mária az emlékeiről beszél, Jézus megaláztatásairól és megkínzásáról. 10. Megmutatjuk a harmadik képet a vetítőn: Péter megtagadja Jézust. 11. A magdalai Mária elmondja, Péter hogyan tagadta meg Jézust, Péter fájdalmát a tagadás után; a másik Mária arról beszél, hogy az embert milyen gyakran elhagyják a barátai a bajban. 12. Megmutatjuk a negyedik képet a vetítőn: az utolsó vacsora. 13. A magdalai Mária elmondja, amit ő is úgy hallott a tanítványoktól, hogyan evett együtt velük Jézus és hogyan hagyta rájuk az úrvacsora szentségét. A másik Mária arról beszél, milyen szomorú, hogy örök búcsút kellett venniük Jézustól. 14. Megmutatjuk az ötödik képet: Jézus lábát megkeni a magdalai Mária. 15. A magdalai Mária Jézus iránti szeretetéről beszél, és arról, hogy miért kente meg Jézus lábát illatos kenettel. 16. A narrátor bevezet egy húsvéti éneket. 17. Megmutatjuk a hatodik képet a vetítőn: a feltámadás. 18. A narrátor felolvassa a második bibliai szakaszt (Mt 28,1–10), majd arról beszél, hogy a feltámadás csodáját megérteni ugyan nem tudjuk, de hallgassuk meg a két nőt azokról a csodákról, amelyeket a feltámadás után éltek át. 19. Mária a feltámadásról beszél, és arról, ahogy a harcedzett katonákat rémület fogta el. 20. Néhány énekverset énekel a gyülekezet egy húsvéti énekből. 21. A magdalai Mária arról beszél, mit érzett akkor, amikor meglátta az üres sírboltot. A halál legyőzött. 22. Néhány énekverset énekel a gyülekezet egy húsvéti énekből. 23. A magdalai Mária az angyallal való találkozásról beszél és a boldogságról, amelyet a hír jelentett nekik: Jézus él! 24. Néhány énekverset énekel a gyülekezet egy húsvéti énekből. 25. Mária a Jézussal való találkozásról beszél. 26. Néhány énekverset énekel a gyülekezet egy húsvéti énekből. 27. A magdalai Mária arról beszél, hogy Jézus Galileába hívta a tanítványokat, még az őt megtagadó Pétert is. 28. A gyülekezet énekelje el végig az egyik, korábban csak részletekben énekelt éneket. 29. Miatyánk. 30. Áldás.

A BIBLIA ÉVE
2008

Pünkösdi nyitás a „világ” felé

Bibliai igehely: ApCsel 2.

Cél: Az Apostolok Cselekedeteiről szóló könyv pünkösdi beszámolója alapján a gyülekezet tagjait rá kell ébresztenünk arra, hogy a Szentírás által közvetített ismeret, Isten szava mindenkinek szól, és ennek az „ismeretterjesztésnek” valamennyien eszközei lehetnek. A Szentlélek mindenkit képessé tud tenni erre a szolgálatra, mert mindenki kap valamilyen adottságot, lelki adományt, amellyel hasznossá teheti magát az ige hirdetésében, továbbadásában. Ugyanakkor a pünkösdi „az Isten szerinti megsomorodás”, az önvizsgálat és a megtérés alkalma is. Ilyenkor van lehetőségünk arra a gyülekezet közösségében, hogy őszintén számot vessünk fogyatkozásainkkal is.

Alapvetés: A pünkösdi történet a gyülekezet közösségében kezdődik: a tanítványok „együtt voltak” (ApCsel 2,1). Ez a közösség „tágul ki” a Szentlélek eljövételével: a mindenféle nép közül való zsidó hallgatóság jelenléte, a legkülönbözőbb nyelveken hallható és érthető istendicséret (2,8–11), a jeleket magyarázó prófécia (2,17–18) és az arra épülő ighirdetés (2,38–39) azt mutatja meg, hogy Isten ismerete minden emberre kiterjed. Ennek az ismeretnek a terjesztése mindenkinek feladata.

Leírás

A fenti cél megvalósítására pünkösdi előtt és körül tarthatunk több közös előkészítő beszélgetést (bibliaórát), ami akár egy „nyitott találkozásban”, pünkösdi gyülekezeti (szabadtéri) istentiszteletben, szeretetvendégségben vagy „piknikben” folytatódhat, csúcsosodhat ki.

- A beszélgetést, bibliaórát (lehetőleg több alkalmat!) készítsük alaposan elő, tudatosítsuk a gyülekezet tagjaiban, miről van szó!
- Elemezzük együtt alaposan a pünkösdi történetet, hogy a fenti súlypontok előtérbe kerülhessenek!
- Beszélgessünk arról, hogy hányféle „nyelven” (környezetben) kellene ma nekünk megszólaltatni „Isten felséges dolgait”? Kik azok a lakóhelyünkön, akikhez a legkevésbé jut el a Szentírás üzenete, és miért van ez így? Milyen akadályai vannak annak, hogy eljusson ez az üzenet az egyes emberekhez, csoportokhoz? Hogyan lehetne leküzdeni ezeket az akadályokat? Engedjük, hogy a válaszokat a résztvevők maguk keressék meg!
- Péter beszédében több ószövetségi ige elevenedik meg, telik meg új tartalommal. Válasszunk ki olyan bibliai szakaszokat (például 2Móz 19,3–8.16–20; Ez 37,1–14; Jóel 3,1–5; Róm 8,22–27; Jn 7,37–39), amelyekből a pünkösdi „nyitott találkozás” ilyen megszólító erővel tudnánk megszólaltatni „Isten felséges dolgait”!
- Keressük meg együtt a pünkösdi „nyitott találkozás” legmegfelelőbb formáját, és beszéljünk a tartalmi kérdésekről! Alakítsuk ki együtt a találkozás, istentisztelet tartalmát, és ügyeljünk arra, hogy minél többen részt vehessenek benne!

Természetesen a helyi közösség jellegétől függően más, megfelelőbb módok is alkalmasak lehetnek a célok elérésére. Ne gondoljuk, hogy egy ilyen találkozással (ahová valószínűleg kevés valóban kívülről ember jön el) már elértük a célunkat! Keressünk más utakat is, és folytassuk a Biblia évében és azon túl is ezt a „nyitást” (lásd még: **Biblia a gyülekezetén kívül!**)

Bibliavasárnap – Interaktív istentisztelet a gyülekezetben

A BIBLIA ÉVE
2008

Több protestáns felekezetben is gyakorlattá vált az év egy vasárnapját bibliavasárnapként ünnepelni. Ilyenkor az istentiszteleten különös hangsúlyt helyeznek a Szentírásra és a Szentírással kapcsolatos ismeretekre. Jóllehet a bibliavasárnap nem tartozik az egyházi év ünnepei közé, mégis úgy gondoljuk, megtartása erősíti a Biblia központi szerepét a gyülekezet életében.

Cél: Felidézni a Szentírás központi jelentőségét az egyes gyülekezeti tag és a gyülekezet mint közösség életében. Igyekezzünk minél több gyülekezeti tagot bevonni az istentisztelet menetébe azáltal, hogy a különböző könyvekből kiválasztott idézeteket felolvastatjuk velük. Az istentiszteletet legalább egy olvasópróba előzze meg, és a szereplők is alaposan gyakorolják a számukra kiadott részletek olvasását. Nagyon rossz hatása lehet az istentiszteleten, ha érthetetlen, zavaros a felolvasás.

Eszközök: Az istentiszteleten felolvasandó részletek szabadon választhatók. Az itt közreadott könyvrészletek csak javaslatok, azoktól a lelkész és a munkatársak javaslatai alapján bátran eltérhetünk.

Az istentisztelet menete (minta)

1. Gyülekezeti ének (például RÉ 161,1–2).
2. Bevezető gondolatok a Bibliáról (*Keresztény Bibliái Lexikon*. I. kötet. Kálvin Kiadó, 1993. 184. oldal).
3. Bibliaolvasás, először a Károli, majd az új fordítású Bibliából: ApCsel 8,26–39.
4. Gyülekezeti ének (például RÉ 162,1–3).
5. Igehirdetés (lehet a lelkész saját igehirdetése a textus alapján, vagy felolvashat egy nyomtatásban megjelent igehirdetést is, például Darányi Lajos: *Szívvél-lélekkel együtt. Igehirdetések*. Kálvin Kiadó, 1993. 73. oldal).

6. Gyülekezeti ének (például RÉ 225,1–2).
7. Felolvasás: Isten ígéjének megértéséről (Tóth Kálmán: *Bibliafordítás – Bibliamagyarázás*. Kálvin Kiadó, 1994. 105. oldal).
8. Vers (például Bódás János: Károli Gáspár emlékezete. A Vizsolyi Biblia megjelenésének 350. évfordulójára. *Új Aranyhárf. Magyar költők antológiája*. Kálvin Kiadó, 2001. 117–118. o.).
9. Gyülekezeti ének (például RÉ 1,1).
10. Felolvasás: Károli Gáspár Vizsolyi Bibliájáról (Bottyán János: *A magyar Biblia évszázadai*. Református Sajtóosztály, 1982. 53. oldal. Az új kiadás előkészületben).
11. Gyülekezeti ének (például RÉ 199,1–4).
12. Imádság (Sándor Endre: *Örömben és bánatban*. Kálvin Kiadó, 2006. 104–105. oldal).
13. Gyülekezeti ének (például RÉ 225,5–6).
14. Miatyánk.
15. Áldás.

További ötletek, információ

www.bibliaeve2008.hu

A BIBLIA ÉVE
2008

Reformátorok a Bibliáról – Reformáció ünnepe

A reformáció ünnepe – a bibliavasárnaphoz hasonlóan – nem az egyházi év része, mégis fontos alkalmat szolgáltat a protestáns gyülekezetekben a Biblia éve megünneplésére.

Cél

A reformáció ünnepéhez kapcsolódva megszólaltatni a reformátorok és nagy hatású elődeink Bibliával kapcsolatos gondolatait.

Leírás

A reformáció ünnepi istentiszteleten vagy egy külön erre a célra meghirdetett alkalommal (ebben az esetben szabadabban kialakítható formában) az előreformátorok, a reformációt előkészítő humanisták, illetve maguk a reformátorok és későbbi nagy hatású elődeink Bibliával kapcsolatos idézeteit, vitairatait arra alkalmas gyülekezeti tagjaink (vagy más meghívott vendégek, például diákok) felolvassák. Érdemes az idézetek között logikai vagy időrendi sorrendet felépíteni. Az alkalmat összeköthetjük egy a gyülekezet által szervezett bibliakiállítással (lásd még: **Hogyan szervezzünk bibliakiállítást?**), amelyhez igénybe lehet

venni a Magyar Bibliatársulat által készített, gyülekezetek számára ingyenesen kölcsönözhető mobil bibliakiállítást (a MBTA mobil bibliakiállításával kapcsolatos információk: Tkacz Ilona, 06-1-209-3033, ill. info@bibliatarsulat.hu).

Idézhető személyek és iratok

Előreformátorok: John Wycliffe, Husz János;

humanisták: Lorenzo Valla, Rotterdami Erasmus, William Tyndale;

reformátorok: Theodore Beza, Martin Bucer, Heinrich Bullinger, Guillaume Farel, Kálvin János, John Knox, Luther Márton, Philipp Melancthon, Méliusz Juhász Péter, Károli Gáspár, Huldrych Zwingli;

hitvallások-káték: a Genfi egyház kátéja Kálvintól, II. Helvét Hitvallás, Westminster Hitvallás;

késői utódok: Charles Haddon Spurgeon, John Wesley.

Idézetekhez forrás:

www.bibliaeve2008.hu

A Biblia interaktív feldolgozása

A BIBLIA ÉVE
2008

Hogyan olvassuk együtt a Bibliát?

Javaslatok a Bibliával való közös találkozáshoz

Háttér

Sok gyülekezetben tartanak az istentiszteletek mellett bibliaórákat, házi bibliaköröket, a gyülekezet különböző rétegei (fiatalok, kismamák, idősök, presbiterek stb.) számára beszélgetős köröket. Ezeken általában énekelnek, Bibliát olvasnak és beszélgetnek a résztvevők. Lehet azonban másként is alakítani a közös bibliaolvasást: a Biblia szövegével való rendhagyó találkozási módok segíthetnek a közös megértésben.

Tartsuk szem előtt

- Használjunk a résztvevők számára megszokott, de mindenképpen könnyen érthető és könnyen olvasható fordítást!
- A beszélgetés és a közös bibliaolvasás vezetése nem igényel kevesebb előkészületet, mint egy istentisztelet megtartása. A lelkesi vezetés és szakértelem ezekben az esetekben is szükséges, ugyanakkor anélkül, hogy gátolná a résztvevők

önálló és közös, szabad találkozását a bibliai szöveggel. Lelkészként ne sietessük a résztvevőket az előre elkészített válaszok felé! Nem baj, ha a résztvevők egymással is vitatkozva találhatnak rá a „teológiaiilag” helyesebb gondolatokra. A beszélgetés vezetőjeként inkább kérdésekkel irányítsuk a beszélgetést, s ha kell, tudjunk menet közben is változtatni az elképzeléseinken.

- Szelíden bátorítsuk a bátorítatlanokat, és szelíden tartsuk vissza a túl aktív résztvevőket! Ne tegyük kötelezővé a közös olvasásban való részvételt, de tegyük lehetővé a megfelelő légkör kialakításával!
- Ha a bibliai szöveget adott esetben kiosztott lapokról olvassuk, ügyeljünk arra, hogy ez ne váljon rendszeressé és kizárólagossá: fontos, hogy a résztvevők megszokják a Bibliát a maga nyomtatott könyvformájában is.
- Törekedjünk arra, hogy rendszeresen hosszabb szövegeket is felolvassunk, ne csak igék, „aranymondások” maradjanak meg a résztvevőkben! Szánjunk időt a közös bibliaolvasásra!

A felolvasás különböző lehetőségei

- *Ismétlés.* Jobban és máshogyan érthetünk egy szöveget, ha az első olvasás után (esetleg kis szünetet követően) újra felolvassuk. Az is célravezető lehet, ha második alkalommal nem ugyanaz a valaki olvassa fel a bibliai szöveget.
- *Egymásnak olvasás.* Ez a módszer a felolvasást és a hallgatást különösen is hangsúlyossá, személyessé, a közvetlen megszólítás eszközévé teszi. A résztvevők kettesével ülnek egymással szemben; először egyikük olvassa fel a másiknak a bibliai szakaszt, majd fordítva. Meg is beszélhetik a szöveggel kapcsolatos benyomásaikat, hogy ebből majd a közös beszélgetésben meríthessenek.
- *Szereposztás.* Egyes bibliai szövegeket szereposztással is fel lehet olvasni. Jó azonban, ha egyvalaki felolvasásában is meghallgatjuk az adott szakaszt.

A feldolgozás lehetőségei

- *Címszavak.* Egyes esetekben meg lehet kérni a résztvevőket, hogy fogalmazzák meg egyetlen

szóban a felolvasott bibliai szöveg lényegét. Gyűjtsük össze a résztvevők által megfogalmazott címszavakat, akár egy táblára felírva azokat, és indítsuk innen a beszélgetést!

- **Megjegyzések.** A közös felolvasást követően a bibliai szöveget kiosztott lapon is megkapva ki-kimagában is elolvashatja a szakaszt, és a lapszámen jelezheti kérdéseit (ezt nem értettem – „?”), felismeréseit (ezt értettem meg – „!”), személyes érintettségét. Ezt követően a közösség külön beszélhet a kérdésekről, a felismerésekről és a személyes érintettségről – természetesen önkéntes alapon.
- **Az én mondatom.** A résztvevők válasszanak ki a felolvasott bibliai szakaszból egy verset vagy mondatot, amiről önállóan gondolkozhatnak (kérdőjelek, személyes reflexiók stb.), s ezek alapján lehet közösen megbeszélni az egész bibliai szöveget.

Egyéb lehetőségek a hagyományostól eltérő bibliaórákra

- **„Kedvenc bibliai igém”.** A bibliakör tagjai felolvassák azt a rövid bibliai szakaszt, igét, amely különösen is fontos a számukra, majd röviden (2–3 percben) el is mondják, hogy miért. Természetesen ez a rendhagyó bibliaóra otthoni előkészületet igényel a résztvevők részéről.
- **„Elhanyagolt bibliai könyvünk”.** Nézzük meg, melyik bibliai könyvekről szólt legritkábban az igehirdetés az utóbbi években! Olvassuk el ezt a bibliai könyvet, és beszéljünk róla!

- **Beszélgetés „Hangzó Bibliával”.** Lehet olyan találkozót is szervezni, ahol a közösség különféle témákról beszélget, vagy a lelkész és a gyülekezet vezetői tartanak „kerekasztal-beszélgetést”, ahol az egyes témák között részleteket hallgathatnak meg a résztvevők egy bibliai hanganyagból (például: *Jézus példázatai CD formátumban*. Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2006; *Hangzó Újszövetség MP3 formátumban*, Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2005; *Hangzó Ószövetség MP3 formátumban. Válogatás*. Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2007. – Szintén kiváló beszélgetésindító lehet a három videokazettából álló sorozat: *A Biblia kincseiből vegyé!!* Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 1993–1995).

További ötletek, információ

www.bibliaeve2008.hu

A BIBLIA ÉVE
2008

Dramatizált bibliaolvasás

Törvény és közösség

Bibliai igehely

5Móz 5,1–10,5 (esetleg rövidített formában).

Célcsoport

Istentiszteletre járó közösség, amely fiatalokból, felnőttekből és idősebb emberekből áll.

Cél

Összefüggéseiben és közösségben hallgatni a bibliai szöveget.

Segédeszközök

Négy mikrofon (ha szükséges) az istentiszteleti helyiség négy sarkába elhelyezve.

Közreműködők

Négy beszélő, akik képesek egy szöveget dramatikus formában előadni.

Megjegyzés

Gyakorlás és technikai próba szükséges.

Háttér

A törvénykönyv (valószínűleg az 5Móz) megtalálása (lásd 2Kir 22–23 és 2Krón 34).

Olvasásra ajánlott: *Biblia magyarázó jegyzetekkel*. Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2004.

Tartalom

A felolvasandó rész a sínai-hegyi jelenettel és a Tízparancsolat megismétlésével kezdődik. Ezt követi Isten őszövetségi népének hitvallása, a „Halld meg, Izráel” (Sömá Jiszráél), ezután következik az indoklás, hogy miért kell ezeket a történeteket újra meg újra elbeszélni és meghallgatni. A szöveg a hallgató elé tárja, hogy milyen következményekkel jár a pogányok bálványainak követése, és milyen áldásokat várhat Istentől, ha hűséges marad a szövetségben. A beszédben megjelenik az életben maradás csodája is a pusztai vándorlás idején, de nem hallgatja el a nép bűnbeesését sem. A más helyeken prózában elmondott történetek itt más műfajjá stilizálódnak, mégpedig előadássá, lángoló szavú beszéddé. Aktualizálásról van szó: az Úr nemcsak az atyák Istene, hanem a gyermekeké és az unokáké is. Ahogyan akkor munkálkodott és velük együtt vonult, éppen úgy teszi ezt ma is. Ahogyan akkor hűséges volt, úgy ma is az, és ő is hűséget követel szövetségesei népétől.

A szövetség gondolata a babiloni fogság és a visszatérés idején nyert döntő jelentőséget Isten népe számára, mert a sok nemzetségből álló népet ez a szövetség mint egységes „szerződő felet” szólítja meg. Egy egészen az Újszövetségig nyúló teológiai gondolat is megjelenik a szövegben, mely szerint az ember igaz volta nem előfeltételekre épül, hanem kegyelemből kapjuk, és lehetséges újat kezdenünk.

Módszertani megfontolás

A magyarázó prédikáció helyett adjunk lehetőséget arra, hogy az istentiszteleten résztvevők megoszthassák velünk, hogyan élték át ennek az összefüggő szövegnek a felolvasását. Ez megtörténhet egy istentisztelet utáni beszélgetésben, vagy egy folytatódó gyülekezeti délutánon. Ha nem tudjuk meg-

oldani a közvetlen visszajelzést, a konfirmandusok vagy az ifjúsági csoport tagjai rövid interjúkat készíthetnek az istentiszteleten résztvevőkkel, az eredményeket pedig bibliaórákon, házi bibliakörökben vagy későbbi prédikációkon értékelhetjük.

Kivitelezés

A viszonylag hosszú szakaszt kisebb egységekre osztjuk, amelyeket mindig egy-egy személy ad elő. A beszélőket a terem/templomtér négy sarkába állítjuk/ültetjük. Jöjjön az ige minden irányból. Az a lényeg, hogy a szabad beszéd hatását ériük el. Ehhez jól be kell gyakorolni az olvasást és a szónoklást. Ésszerű beiktatni gondolkodásra szánt szüneteket; erre szolgálhatnak a zenei közjátékok. Használhatunk vetített képeket is a kivonulás, a pusztai vándorlás témájával kapcsolatban.

Felosztási javaslat

5Móz 5,1–10,5

Köszöntés	lelkész		
Ének	gyülekezet		
Imádság	lelkész	Közjáték	zenész
Rövid tartalmi és módszertani bevezetés	lelkész	7,1–11	2. beszélő
5,1–7	1. beszélő	7,12–16	1. beszélő
5,8–10	2. beszélő	7,17–26	3. beszélő
5,11	3. beszélő	8,1–6	4. beszélő
5,12–15	4. beszélő	8,7–16	2. beszélő
5,16	3. beszélő	8,17–20	1. beszélő
5,17	1. beszélő	Közjáték	zenész
5,18	2. beszélő	9,1–6	4. beszélő
5,19	1. beszélő	9,7–10	2. beszélő
5,20–21	2. beszélő	9,11–21	3. beszélő
5,22–33	3. beszélő	9,22–29	4. beszélő
6,1–9	4. beszélő	10,1–5	1. beszélő
6,10–19	1. beszélő	Közjáték	zenész
6,20	2. beszélő	Imádság	lelkész
6,21–25	minden beszélő olvassa	Ének	gyülekezet
		Áldás	lelkész

A BIBLIA ÉVE
2008

Biblia-maraton

Háttér

A Biblia-maraton lényege, hogy a Szentírás mondanivalóját úgy emeljük ki, hogy mellé egy „teljesítménynek” látszó eseménysort állítunk: vállaljuk, hogy az egész Szentírást felolvassuk egy bizonyos idő alatt. A tapasztalat azt mutatja, hogy erre mintegy három nap kell, ha az éjszakát nem számoljuk.

Cél

Ez az esemény önmagában felhívja a figyelmet arra, hogy mennyire tiszteljük és szeretjük a Szentírást, mennyire fontosnak tartjuk azt, hogy ne csak a polcon álljon, hanem azt olvassuk, élő módon forgassuk. A felolvasóknak is nagy élmény lesz, hiszen a közös ígehallgatásnak is megvan a maga varázsa.

Program

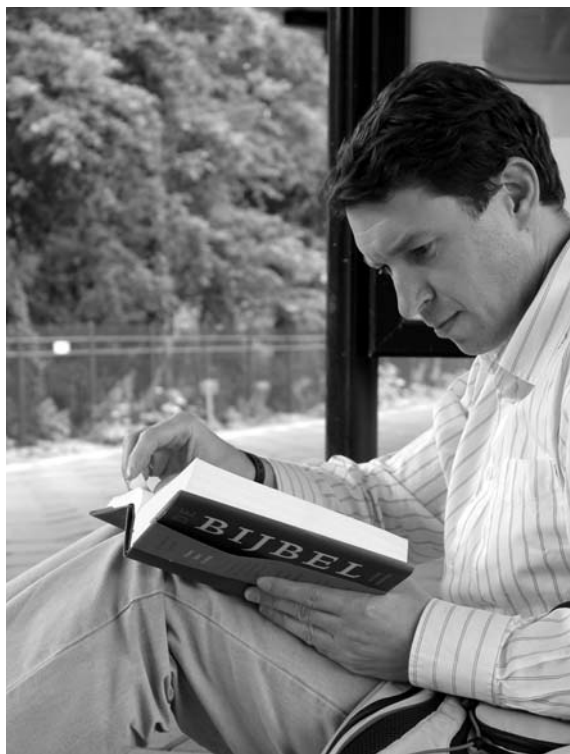
Ezt a programot bármely gyülekezet, közösség, szervezet, iskola megvalósíthatja kellő szervezést követően. Ki kell jelölni az olvasók körét és a sorrendet, a terem „felügyelőit” és a segítő, lebonyolító személyzetet.

Helyszín

Olyan helyszínt kell választani, amely csendes, elzárta, de mégis könnyen meg lehet közelíteni, s ha lehet, legyen olyan előtere, ahol az érkezők tájékozódhatnak arról, hogy mi és hol történik. Lehesse látni, hol tartanak a felolvasók, mit kell csinálni, és hogyan lehet bekapcsolódni.

Folyamat

A bibliai szöveg felolvasására – természetesen illő csendben – bármikor be lehet ülni, és bármikor ki lehet menni. A résztvevők kis emlékkártyát kaphatnak arról, hogy mely szakasznál voltak bent. Ez arra is jó, hogy maradandó nyoma maradjon az eseménynek. Több információt is rá lehet írni a kártyára (gyülekezeti alkalmak, honlap, elérhetőségek). Ideális esetben egy személyre fél óra olvasás jut, ez persze függ a résztvevők (olvasók) számától is.

Berendezés

A teremben egy szép terítővel fedett asztalon, gyertyatartóval, virággal szép környezetet lehet biztosítani a felolvasásnak. Kényelmes székeket, fotelokat kell beállítani a terembe a hallgatók számára.

További információ

Bölcsföldi András; spiritualisth@freemail.hu

„Biblia-maraton” – másként

A gyülekezet bibliaórai közösségében érdemes kezdeményezni: Ki akarja egy év alatt elolvasni a Bibliát? (Vezérfonalként kiválóan alkalmazható egy kis füzet, mely erre a célra kínál útmutatást: *Olvasd el egy év alatt a Bibliát!* Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2001.) Azoktól, akik vállalkoznak erre, minden héten lehet kérni egy rövid beszámolót a bibliaolvasás során szerzett tapasztalatokról, élményekről, az esetleg felvetődő kérdésekre közösen lehet választ keresni.

Bibliai programok az idősebbek számára

Célcsoport

Idősebb gyülekezeti tagok, főként nyugdíjasok.

Cél

A Bibliával való találkozás az idősebbek sajátos élethelyzetében.

Leírás

- Az idősebbeknek általában több szabadidejük van, máshogyan szánhatnak időt a Bibliával való találkozásra, mint a fiatalok vagy a munkahelyen aktív felnőttek: akár délelőtt is lehet velük találkozni, akár hosszabb ideig is. Sokszor természetesen vesszük az idősebb nemzedék jelenlétét a gyülekezetben, de fontos, hogy odafigyeléssel, nagy odaadással forduljunk hozzájuk, ne gondoljuk, hogy nincsenek sajátos igényeik és kérdésfelvetéseik. Sajátos élethelyzetükben érdemes sajátos tartalommal és módon segíteni őket a bibliai üzenet befogadásában.
- Ebben az életkorban gyakran növekszik az *életösszegzés* igénye: kerek egészsé formálni (lezárni) az életet – ehhez kapcsolható a bibliai reménység témája. Fontos kapcsolópont lehet az *élettapasztalat* is: pozitív és negatív értelemben – itt nyílhat meg a Biblia mint az élet- és hittapasztalat könyve. A Bibliával való találkozás segít az élettapasztalatot nem csak egymással megosztani, de Isten előtt is feldolgozni. A *bibliai történetek* és a saját élettörté-

net párbeszéde nagy segítséget jelenthet az idősebb emberek számára. (Például Ábrahám története – 1Móz 12; Izsák: szülők és gyerekek – 1Móz 27; az idős Dávid – 1Kir 1; Nikodémus: az élet értelmének keresése – Jn 3; Simeon és Anna: békében meghalni – Lk 2,25kk.) A *zsoltárok* is rendkívül fontosak lehetnek, hiszen dicséretet és hálaadást, haragot és csalódást, gyászt és örömet egyaránt segíthetnek kifejezésre juttatni (például Zsolt 23, 71, 90, 103, 121).

- Olyanok között, akik gyermekkoruktól kezdve kapcsolatban vannak az egyházzal, hasznos lehet felhasználni, élettapasztalatuk fényében újraolvasni és velük együtt értelmezni keresztségük, konfirmációjuk, házasságkötésük áldó ígét, ügyelve arra is, hogy (talán először) megismerjék az igeversek szöveggörnyezetét is.
- Mivel az idősebbek közül sokan rendszeres istentisztelet-látogatók, érdemes lehet a velük való közös találkozásokat az istentisztelettel kapcsolatos beszélgetésekre is alapozni: mit értettek meg az ott elhangzott bibliai szakaszból, hogyan mélyíthető el ez a számukra.
- Sok helyen alkalom nyílhat idősek otthonában is bibliakört indítani. A lakók közül nagyon sokan rossz fizikai és lelkiállapotban vannak – az istentiszteleteken és áhítatokon túl rendkívül nehéz kihívás a Bibliával a kézben személyes segítségre törekvő beszélgetés kialakítása.
- Az idősek számára szervezett bibliai tárgyú programok során bánjunk óvatosan a játékos, kreatív, rendhagyó formákkal.

Ajánlott irodalom

Muraközy Gyula: *A Sionnak hegyén. Imádságok és elmélkedések*. Kálvin Kiadó, 2005.

Alfred Ziegner: *És hirtelen minden egészen más. Találkozás az elmúlással, a halállal és a gyással*. Kálvin Kiadó, 2000.

Dr. Körpöly Kálmán: *Névtelen hősök. Édesanyák és nagyanyák*. Kálvin Kiadó, 2004.

Dr. Nagy Tibor: *Örök kérdések, mai válaszok*. Kálvin Kiadó, 2007.

A BIBLIA ÉVE
2008

Betegek meglátogatása Bibliával a kézben

A látogatás

„Beteg voltam, és meglátogattatok” (Mt 25,35) – hangzik Jézus szava az utolsó ítéletről szóló tanításban. Tanítás ez arról, hogy a bajban levő, fájdalmak próbájával küzdő embertárs mellé való odalépésnek, a szeretetből fakadó együttlétnek mélyebb tartalma van, mint ami racionálisan érzékelhető. Fontos ez a hit, hiszen sokszor éppen azért halogatja valaki a beteglátogatást, mert „mit is mondhatna?”. Megbéníthat a szorongás, ha arra gondolunk, hogy nem tudjuk csökkenteni a fájdalmat, nem tudunk választ adni a miértekre, „úgysem tudunk segíteni”. Jézus szava azonban bátorít, hogy a beteggel való „vele lét” – már önmagában áldást hordoz.

A látogató

Az, aki gyülekezeti tagként indul beteglátogatásra, „kettős követségben” jár: tudja, hogy az egyház Ura, Krisztus bízta rá a beteglátogatás feladatát, lehetőségét, és egy testvéri közösség együttérzését, imádságos háttérét, a közösségbe visszaváró szeretetet közvetíti. Ugyanakkor a látogató is ember, akit megrendíthet a szenvedés, a fájdalom ténye. Nincs válasza minden kérdésre. Nem téríteni akar, nem bölcs tanácsokat osztogat: látogat, együtt van a bajban levővel, kérve, várva a kettős jelenlétben Jézus jelenlétét, aki vigasztalhat, bátoríthat, gyógyíthat, vagy éppen felkészíthet az elmenetelre. Ebben a helyzetben az ige nem cél és nem eszköz, hanem „élő és ható szó”, amelynek akkor is van ereje, amikor minden emberi szó erőtlenné, üressé válik.

A beteg

A betegség állapotát nagyon különböző módon viselik az emberek. Meghatározó az éppen aktuális fizikai állapot (fájdalom, különféle szükségletek, környezet, mennyi ideje tart a betegség), a lelkiállapot (félelmek, bizonytalanság, tehetetlenség, remény vagy reménytelenség), a beteg személyisége, valamint az, hogy milyen kapaszkodói vannak: a család szeretete, korábbi tapasztalatai, baráti, gyülekezeti közösség, hit. Igényli, hogy figyeljenek rá, legyen, aki végighallgatja és egyáltalán meghallgatja.

Bibliával a kézben

Mit mondjon a látogató? Keveset. Bizonyságtételt arról, hogy ő hogyan tapasztalta meg Isten könyörülő irgalmát. Igét, ami neki fontossá vált, ami őt megszólította, bátorította. Elmondhatja, hogy vannak, akik a betegért imádkoznak, hogy visszavárják a közösségbe. Gyakori tapasztalat, hogy milyen jó hatása van egy-egy betegágy mellett hagyott igés kártyának, rövid írásnak, történetnek, könyvnek. Nagyon szép kivitelezésű igés lapokat lehet kapni, ugyanakkor a választásban jobban kell figyelni a tartalomra, mint a szép vagy kedves képre. A betegágy mellett a vigasztalásnak, bátorításnak van helye. Válasszunk így igét.

Néhány javaslat

- „Ne félj, és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr, mindenütt, amerre csak jársz” (Józs 1,9).
- „Az Úrra tekintek szüntelen, nem tántorodom meg, mert a jobbomon van. Ezért örül a szívem, és ujjong a lelkem, testem is biztonságban van” (Zsolt 16,8).
- „Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos segítség a nyomorúságban” (Zsolt 46,2).
- „Erőt ad a megfáradtnak és az erőtlent nagyon erőssé teszi” (Ézs 40,29).
- „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek” (Mt 11,28).
- „...az én békességemet adom nektek... Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, ne is csüggedjen” (Jn 14,27).
- „Mindenre van erőm a Krisztusban, aki megerősít engem” (Fil 4,13).
- További ajánlott igék: Zsolt 18,17–20.29–31; 28,1–2.6–9; 34,2–9; 145,14–21; Ézs 43,1–3a; 49,14–16; 54,7–10; Lk 11,22–32; 2Kor 4,6–10.15–16.

Ajánlott könyvek

Kurt Hennig: *Isten igéje elkísér – a súlyos betegek közötti szolgálatról*. Kálvin Kiadó, 1996.

Peter Bukowski: *Hogyan vigyük be a Bibliát beszélgetéseinkbe?* Kálvin Kiadó, 1999.

A Szentírás a gyülekezeti baba-mama körökben

A bababarátság gyülekezete

A BIBLIA ÉVE
2008

A kisgyermek és szülei jelenléte a gyülekezetben mozgalmassá, pezsgővé, de egyben zajossá is teszi a közösség életét. Ezért jó, ha a gyülekezet lelkesze(i), presbitériuma és tagjai közösen határozzák el, hogy gyakorlati szinten támogatják a kisgyermekes családok jelenlétét a gyülekezetben. Egyéves korig szoptatós- és játszószoobát lehet nekik biztosítani, ahová kihangosítják az istentiszteletet, az 1–3 éveseknek pedig gyermekfelügyeletet lehet szervezni, hogy így a szülők nyugodtan részt tudjanak venni az istentiszteleten. Ez sajátos szemléletet, elhatározást, értékrendet és anyagi támogatást is jelent a gyülekezet egésze részéről. Sok helyen az épületek jellege és a körülmények nem engedik meg az alkalmas feltételek teljes biztosítását, de jó ötletekkel, és akár kevés ráfordítással is vonzóbbá lehet tenni a gyülekezeti alkalmakat a kisgyermekesek részére. Ebbe az anyukákat és apukákat is be lehet vonni.

A baba-mama kör célja és jellege – az evangélium felmutatása, közösség, támogatás

Lehet, hogy a csoportunk tagjai hitismeretben és bibliaismeretben különböznek majd, de abban egyek, hogy szükségük van Istenre és a közösség támogatására. Ezek a bibliaórák nem alkalmasak a koncentrált evangelizációra és a szisztematikus bibliaismereti oktatásra. A vezetőnek ezért nagyobb hangsúlyt kell fordítania a közösség kialakítására, megerősítésére és a tagok támogatására élet- és hitkérdéseikben. Az édesanya jólléte, istenhite és hívő közösségi élete kihat a gyermekre. A csoport vezetője nem kell hogy gyermekes legyen vagy kismama, csak olyan hitben érett, a Bibliában jártas nő legyen, akinek pozitív képe van a családi életéről és a gyermekvállalásról.

Bibliatanulmányozás kismamákkal

Ha a Bibliát akarjuk közelebb hozni a kismamákhöz, akkor a következőket kell figyelembe vennünk. Nincs idejük csendes, elmélyült órákra, csak „lopott” percekre, de mégis nagy szükségük van a Bib-

lia rendszeres olvasására és üzenetére, hiszen sok gyakorló keresztyén nő kismamaként kezdi elhanyagolni a bibliaolvasást és az imádságot, mert nem tudja azt a napi rendjébe beilleszteni. A kismamaság nem a tanulás, az intellektuális elmélyülés időszaka, a növekedés inkább abban áll, hogy a mindennapi élethelyzetekben és a családi élet színterén hogyan találkoznak az anyukák az élő Istennel. A Bibliából azt érdemes hangsúlyozni, hogy Isten velünk van, mellettünk áll, értékesek és szeretettek vagyunk a szemében.

A baba-mama kör beszélgetéseiben ezért fontos, hogy kapcsolódjon a hit az élethez; hogy szó essen arról, hogyan érezzük magunkat, mi van velünk, és hogyan láthatjuk meg a mindennapokban Isten munkáját. Egy kismamának sokat kell adnia, és jó felismernie néha, hogy mit kap Istentől, a családjától, a gyermekétől és a gyülekezetétől.

A kisgyermekes édesanyák legnagyobb részt csak arra figyelnek, hogy mit szeretnének a gyermekeik, mire van szükségük. Saját lelki szükségleteik, vágyaik sokszor háttérbe szorulnak. Ha erről szó eshet a babakörön, az felszabadítóan hat a kismamákra.

A kismamák családon belüli és társas kapcsolataik határozottan megváltoznak, ezekre is lehet reflektálni az ige fényében. Mindenképpen el kell kerülni a hosszas monológokat és felolvasásokat, és alkalmat kell teremteni az ige körüli beszélgetésre. Beszéljék meg, adjanak egymásnak ötleteket, hogy miként tudják a bibliaolvasást a mindennapjaikba beilleszteni.

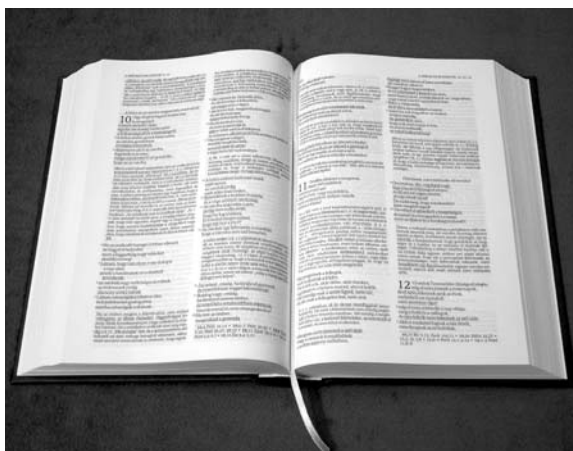
Javaslat: A csoportvezető válasszon ki 1–2 verses igeszakaszokat a leírt szempontok alapján a következő hétre egy témában. Ezeket írja le, és adja kézbe egy, a Bibliába tehető kis papíron. Kérje meg a csoporttagokat, hogy a következő héten mindennap olvassanak el egyet, és az ige és életük napi eseményei tükrében a következőkről imádkozzanak: Milyen hozzád Isten? Mire vágysz, mit kérsz Istentől? Miért vagy hálás Istennek? Röviden írd le válaszaidat! A következő héten osszák meg a baba-mama körrel tapasztalataikat!

A BIBLIA ÉVE
2008

Gyülekezetünk a Biblia fényében

Tematikus bibliaóra, beszélgetéssel

Háttér

Időről időre érdemes olyan bibliaórát tartani, amikor megvizsgáljuk a Biblia tanításait és példáit az egyházzal, gyülekezetről, és hogy ezt hogyan lehet alkalmazni a mi gyülekezeti közösségünk életében. Alapul számos bibliai hely kínálkozik, példánkban az Apostolok cselekedeteiről írott könyv első részeire koncentrálunk.

Módszer

Gyűjtsük egybe azokat a gondolatokat, amelyek az első keresztyén gyülekezet életének egy-egy jellemzőjét foglalják össze, majd tegyünk fel kérdéseket, hogy a bibliai üzenet hogyan kapcsolható a saját gyülekezetünk életéhez.

Példák

1. Mátyás apostollá választása (ApCsel 1,15–26)

A jeruzsálemi ősgyülekezet Isten ígéreteit a maga életére alkalmazta. Egy zsoltármondatban felfedezték, hogy még Júdás árulása sem történhetett Isten megengedő akarata nélkül (16. és 20. v.). Azzal a kérdéssel olvasták az Ószövetséget: Mit üzen Isten nekünk a bibliai szövegek által? A Szentírást üdvörténeti szemlélettel olvasták – ezért tartották fontosnak, hogy az Isten népét jelképező 12-es tanítványi kör ismét kiegészüljön.

- Mely bibliai szakaszok „szóltak meg” a közel-

múltban a gyülekezetünkben úgy, hogy azokból a jelenre nézve konkrét útmutatást is hallottunk?

- Melyek gyülekezetünk legfontosabb mai feladatai, hogy betölthessük küldetésünket az üdvörténet mostani korszakában?

2. Péter apostol pünkösdi beszédének következményei (ApCsel 2,37–47)

Az igehirdetés „szíven találja” a gyülekezet tagjait (37. v.). Nem akarnak úgy maradni, ahogy Péter pünkösdi beszéde előtt voltak. Felteszik a kérdést: „Mit tegyünk?” Péter válasza rámutat, hogy bűnbánatot kell tartaniuk, Jézusnál kell keresniük a bocsánatot, a Szentlélek vezetésének kell engedelmessékedniük, és Isten ígéreteit kell megragadniuk (38–39. v.).

Az első jeruzsálemi gyülekezet kitartóan részt vett az apostoli tanításban, a közösség gyakorlásában, a rendszeres úrvacsorában és az imádkozásban (42. v.).

- Mennyire Jézus-központúak a gyülekezeti alkalmaink?
- Mit tehetünk a tanítás, a közösség, az úrvacsora és az imaéletünk hangsúlyosabbá, intenzívebbé tételéért?

3. A gyülekezet anyagi élete (ApCsel 4,32–5,11)

Az anyagiak helyes kezelésének, az önkéntes adakozásnak és a megfelelő elosztásnak a közösségi lelkület az előfeltétele: egy szív és egy lélek (4,32). Az tud jó szívvel adni, aki „semmit sem mond a magáénak”, azaz mindenére úgy tekint, hogy azt az Úr Istentől kapta, és ezért valójában az Úr rendelkezik vele. Az adakozás önkéntes, és nem is kell mindenkinek mindent beadni a közösbe. Ez jól látszik Péter szavaiból: „Ha megmaradt volna, nem neked maradt volna-e meg, és miután eladtad, nem te rendelkeztl-e az árával?” (5,4).

Az elosztás nem valamilyen elvont egyenlőségi elv alapján történt, hanem „mindenkinek úgy, ahogyan szüksége volt rá” (4,35). Egyszer az egyik, máskor a másik gyülekezeti tag lehet rászorultabb –

legyen szemünk ennek meglátására, még akkor is, ha ők nem is panaszkodnak szorult helyzetükről.

- Hogyan tekintünk az Istentől nekünk adott javakra? „Jószívű adakozók” tudunk-e lenni?
- Milyen módokon lehet megkeresni, hogyan lehet megtudni, hogy gyülekezetünkben kik a támogatásra szoruló?

4. A gyülekezet problémamegoldó készsége (ApCsel 6,1–7)

Lukács őszintén megírja, hogy voltak feszültségek az őskeresztény egyházban. Ez ma sem kerülhető el, ezért az kell legyen a célunk, hogy helyesen kezeljük a feszültségeket. Az első keresztény gyülekezet ebben is példát ad. Az ősgyülekezet nem akarta a feszültségeket letagadni. A hellenisták „zúgolódása” nem a „héber” háta mögött történt, nem titokban való rossz hír-terjesztést jelentett, hanem a közösség elé vitt, őszintén feltárt feszültség volt.

Mivel az első keresztények törődni akartak egymással, ezért helyre kellett hozni azt, amikor ezt elmulasztották. A 2. vers szerint a Tizenkettő egybehívta a tanítványok egész gyülekezetét. Bár a Tizenkettőnek vezető szerep jutott, de másoknak is hagytak döntési szabadságot: a hellenistáknak azt mondták, hogy válasszanak maguk közül hét férfit (3. v.). A 3. vers szerint a vezetőknek olyanoknak kellett lenniük, akikről mások „jó bizonyosságot” tettek. Fontos volt az is, hogy Szentlélekkel és bölcsességgel teljesek legyenek. A probléma megoldása

nem a probléma síkján, hanem egy magasabb szinten történt. Az özvegyek kérése annyira fontos volt, hogy ezért átfogóbb megoldást alkalmaztak: vezetőik szolgálatba állítását, akiknek az egész közösség irányítása – s benne az özvegyasszonyok kérésének teljesítése – volt a feladata. A valódi megoldás gyakran az adott problémánál magasabb szinten szület meg: azáltal, ha a gyülekezetben az átfogó rendről gondoskodunk.

- Feszültségek esetén merjük-e őszintén megnevezni a problémákat?
- Mely ügyeket kell csak magával az érintettel megbeszelnünk, és melyeket vigyünk a közösség (például a lelkipásztor vagy a presbitérium) elé?

Irodalomjavaslat

Christian Link – Lukas Vischer: „...kitartóan résztvettek a közösségben...” Az egység útja az Újszövetségben és ma. Kálvin Kiadó, 2004.

Papp Vilmos: Az egyetemes papság. Kálvin Kiadó, 1997.

Victor János: Az egyház bűnei – Egyházi életünk válsága. Bűnbánati vizsgálódások. Kálvin Kiadó, 2003.

Klaus Douglass: Az új reformáció. 96 tétel az egyház jövőjéről. Kálvin Kiadó, 2002.

Dr. Anne-Marie Kool: Együtt az Ige körül. Harmat Kiadó, 2004.

A BIBLIA ÉVE
2008

Nyári bibliai táborok gyerekeknek és fiataloknak

Célok: 1. A Biblia megismertetése a megcélzott korosztállyal; 2. Jézus Krisztushoz vezetés; 3. Olyan bibliai példák felmutatása, akik követésre méltók; 4. Közösségépítés; 5. Útmutatás, ami segít eligazodni az élet útvesztőjében.

Tematika

Egy-egy ilyen tábor során általában valamilyen összefüggő tematika alapján érdemes kiválasztani az alapul szolgáló bibliai szakaszokat. Például:

- Jézus példázatai Isten országáról;
- Zsoltárok;
- Apostolok Cselekedetei;
- Bibliai személyek (Ábrahám, Dávid, Jeremiás, Péter, Pál stb.);
- Jézus csodái;
- A Miatyánk;
- A Hegyi Beszéd stb.

A bibliai programok elemei

1. Felolvasás, elbeszélés: a bibliai történet megismerhető előszóban is, de – a Biblia évében kiemelten is – figyeljünk arra, hogy a gyerekeket, fiatalokat a Biblia olvasására is rá szeretnénk venni. Találjuk meg a módját, hogy az olvasás fontos szerepet kapjon a bibliai táborban!
2. Szemléltetés: Példák, képek, szemléltető játékok, irodalmi idézetek, videók stb.
3. Munkáltatás: Képek kiszínezése, kellékek gyűjtése; munkalapok kitöltése; kiscsoportos feladatok stb.
4. Énekek: Az Úrnak zengjen az ének; Református énekeskönyv; Evangélikus énekeskönyv; Jertek énekeljünk; Dicsérjétek az Urat; Énekek – a Titus Alapítvány kiadása stb.
5. Egyéb lehetőségek: szabadtéri játékok a bibliai tartalom ismételteséhez; kiscsoportos „kutatómunka” (anyaggyűjtés); bibliai játékok (kvíz, kérdezz-felelek stb.); bibliai történetek dramatizált előadása; bibliai hely-kikereső verseny stb.

Kapcsolódó kiadványok

Bibliai történetek gyerekeknek. Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2006.

Mercé Segarra–Francesc Rovira: *Játékosan a Bibliáról.* Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2006.

Laura Blanco–Silvia Carbonelli: *Erények és értékek.* Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2006.

Kövess engem! Bibliai jelenetek. Tóth Károly (szerk.). Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 1995.

Jézus példázatai (hangoskönyv). Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2006.

A Biblia kincseiből vegyél! (3 VHS kazetta) Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 1993–1995.

A Titus Hitéleti Alapítvány (4516 Demecser, Kálvin tér 1. www.titus.hu) anyagai:

Fák a Bibliában; Jeremiás; Péter I–II; Gyerekek a Bibliában I–II; Nehémiás I–II, Fontos kérdések; Jerikói történetek; Játékok: Bibliai kérdezz-felelek! Bibliai kvíz, Mondd ki! Ismered-e a Bibliát? Keresd a párját! Bibliai társasjátékok.

A Parakletos Könyvesház (www.parakletos.hu) anyagai:

A bábkészítő kertjében; Az oroszlán nyomában; Dávid útja a trónig; Hegyek a Bibliában; Isten ígéje; József és testvérei; Királyi tábor (Dániel); bábkészítő munkacsomagok.

Program: Országos bibliai játéktúra

A Parakletos Könyvesház „bibliai játéktúrát” szervez. Várják gyülekezetek, egyházmegyék, szervezetek, iskolák meghívását, akik szeretnék, hogy a játéktúra során őket is felkeressük. A cél: előadásokat, bemutatókat, szakmai programokat tartani, tapasztalatot cserélni a játék lehetőségeiről a hittanórán és egyéb gyermekalkalmakon, és minél több gyerekkel együtt játszani.

Kapcsolat: Damásdi Dénesné, Parakletos Könyvesház, 6100 Kiskunfélegyháza, Pacsirta u. 10.

Tel./Fax: 76/463-106; 20/55-25-673;

parakletos@parakletos.hu, www.parakletos.hu

További ötletekhez, tervezett vagy megvalósított programokhoz lásd: www.bibliaeve2008.hu

Fele sem igaz – Bibliai játék

Cél

A játék célja, hogy a résztvevők még jobban megismerjék a Bibliát, a Biblia világát és annak kultúráját.

Célcsoport

Fiatalok, konfirmandus, ifjúsági korosztály

Résztvevők

A résztvevő fiatalok legalább két vagy több csoportra különülnek el. Mindegyik csoport megválasztja a maga vezetőjét. Csoportonként 2–20 fő lehet a játékosok száma. A bibliai kvízzjáték vezetője egyedül vagy akár többedmagával is irányíthatja a szellemi vetélkedőt.

A játék menete

A játékvezető előre elkészített kérdéseket tesz fel a csapatok számára, melyekre szintén előre megírt válaszokat ad. A csoportoknak hatvan másodperc áll rendelkezésükre, hogy a kérdésre adott választ igaznak vagy hamisnak fogadják el. Amennyiben a rendelkezésre álló időn belül nem kap választ a játékvezető, úgy a csapat nem kap pontot. Minden helyes válaszra egy pontot kap a csapat.

Példa

Melyik evangélium keletkezett legkorábban?

Négy csoportot feltételezve:

1. csoportnak adott válasz:

Természetesen Máté evangéliuma, mert ezzel kezdődik az Újszövetség. *Hamis válasz.*

2. csoportnak adott válasz:

János evangéliuma, mivel korai ősegyházi hagyományok ezt támasztják alá. *Hamis válasz.*

3. csoportnak adott válasz:

Márk evangéliuma a legkorábban keletkezett írat, mely hatást gyakorolt a másik két szinoptikus evangéliumra. Helyes válasz.

4. csoportnak adott válasz:

Lukács evangéliuma a legkorábbi írat, mert ahol megegyezik Máté evangéliumával, ott Márk evangéliumával is. *Hamis válasz.*

Miután minden csapat megkapta a maga kérdését és már válaszolt is rá, a játék vezetője elmondja, hogy melyik válasz volt a helyes. Mivel a legutolsó csapat mindig helyzeti előnyben van (hallotta a korábban adott válaszokat), minden kérdés után más lesz a csapatok sorrendje. Amennyiben a játékvezetőnek több segítője van, a válaszadásba őket is bele lehet vonni. Négy csapat esetében kb. 6–8 percenként lehet újabb kérdést feltenni, mivel a játékvezető, a helyes válasz megjelölése után kissé bővebben is kifejtetheti, hogy a kérdésre miért az adott választ volt a helyes.

Mintakérdések és válaszok

1. A teremtés melyik napján alkotta meg Isten az égi testeket?

a) első napon b) második napon c) harmadik napon

d) negyedik napon

2. Dávidot először mely törzsek kenték királlyá?

a) déli törzsek b) északi törzsek c) Jordántól keletre eső törzsek d) a 12 törzs egyszerre

3. Megközelítőleg mennyi idő alatt íródott a Biblia?

a) 1000 év b) 1200 év **c) 1500** d) 2000 év.

4. Károli Gáspár mikor nyomtatta ki az első teljes magyar nyelvű Bibliát?

a) 1599 b) 1577 **c) 1590** d) 1587.

5. Hol jött létre az első európai keresztény gyülekezet?

a) Róma b) Korinthus c) Thesszalonika **d) Fillippi.**

6. Pál apostollal melyik gyülekezetnek írta a „könyvekkel írt levelet”?

a) a római gyülekezetnek b) a jeruzsálemieknek c) a fillipieknek **d) a korinthusiaknak.**

Ajánlott irodalom

Stephen M. Miller–Robert V. Huber: *A Biblia története*. Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2007. (A kötetben kiemelt szerepet kap a magyar nyelvű Biblia története is!)

Biblia magyarázó jegyzetekkel. Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2004.

Bibliaismereti kézikönyv (Pecsuk Ottó szerk.), Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2004.

A BIBLIA ÉVE
2008

Hogyan szervezzünk bibliakiállítást?

Ahhoz, hogy egy kiállítást szervezzünk, nincs minden esetben múzeumi vagy képzőművészeti anyagra szükségünk. A múzeumok és kiállítótermek feladata az, hogy értékeiket és a körülöttünk élő alkotók munkáit minél nagyobb közönség számára bemutassák. A következőkben ahhoz próbálunk segítséget nyújtani, hogy 2008-ban, a Biblia évében hogyan szervezhetünk szűkebb közösségünkben (gyülekezetünkben, iskolánkban stb.) bibliakiállítást.

A kiállítás megrendezésénél szempont az, hogy esztétikai élményt és információt egyaránt nyújtson a látogatóknak. Egy kisebb közösség által létrehozott bibliakiállítás erősítheti az összetartozást, a hitben előttünk járó nemzedékek bibliaszeretetének a bemutatásával pedig példát adhatunk az utódoknak. Minderre sok lehetőségünk van. Csupán egyéni kreativitásunk szab határt mindannak a sok ötletnek, amely egy kiállítás szervezése és rendezése során felmerülhet. Ha megszületett a kiállítás szervezésének gondolata, akkor az első feladatunk az, hogy forgatókönyvet készítsünk, amelynek a következő részei lehetnek.

Mi a címe és témája a kiállításnak?

Például: „Gyülekezetünk öreg Bibliái”, vagy „A Könyvek könyve”, vagy „Az előttünk járók is ezt olvasták” vagy „Nagyszüleink Bibliái”, vagy választhatunk egy olyan igeverset a Szentírásból, amely utal a kiállítás tartalmára. A kiállítást összeköthetjük mai képzőművészeti anyaggal is. Ezek lehetnek képzőművészek alkotásai vagy azoknak reprodukciói, de lehetnek a gyülekezet gyermekeinek vagy a lakóhelyünkön található művészeti iskolák tanulóinak alkotásai. Érdemes lakóhelyünk iskoláival, művészeti iskoláival felvenni a kapcsolatot, és akár pályázatot is meghirdetni számukra a „Biblia éve 2008” témában. A beérkező pályamunkák lehetnek önálló kiállítás anyagai, de kapcsolhatók egy gyülekezeti bibliakiállításhoz is.

Hol lesz a kiállítás helye?

Milyen feltételek között állítunk ki? Van-e tárlónk, vagy kölcsönzünk, van-e paravánunk és posztamentünk, vagy készítettünk? Szükséges-e a kiállítást az értékek miatt őrizni? Lesz-e, aki mindig ott tartózkodik,

dik, megszervezzük, hogy ki mikor őrzi a kiállítást, vagy csak akkor lesz megtekinthető, ha előre bejelentkeznek a látogatók? Vállal-e például egy gyülekezet ifjúsága a kiállításon időnként vezetést?

Mikor lesz a kiállítás?

Mikor nyitjuk, mikor zárjuk? Hogyan illeszkedik a célközönség életébe, programjába, mivel ütközik, milyen más rendezvények, évfordulók, ünnepségek segíthetik a látogatottságot?

„Célközönség”

Kiket szeretnénk meghívni a kiállításra? Felnőtteket, a gyülekezet tagjait, lakóközösségünk tagjait, más felekezetek és gyülekezetek tagjait, gyermekeket, fiatalokat, iskolásokat és iskolai csoportokat?

Mit állítunk ki? Mi a kiállítás tárgyi anyaga?

Mérjük fel a gyülekezetünkben azt, hogy milyen számban vannak régi Bibliák a családoknál. Szívesen kölcsönadják-e a kiállításra? Nagyon megragadó kiállítási anyag lehet a régi „elnyűtt”, „agyonolvasott” Biblia is. Értékesek lehetnek a családi bejegyzések és adatok a Bibliák első és hátsó lapjain. Ha ezeket is szeretnénk megmutatni – sok esetben érdemes –, akkor ezeket fénymásoljuk, és tegyük a Biblia mellé, vagy ha ezek a látványosabbak, akkor itt nyissuk ki a Bibliát. Ha van régi fénykép a Biblia tulajdonosairól, az elődökről, érdemes mellé tenni (esetleg másolatban).

A helyi bibliakiállításához kiváló kiindulópontot nyújthat a Magyar Bibliatársulat által készített, gyülekezetek számára ingyenesen kölcsönözhető mobil bibliakiállítás (a MBTA mobil bibliakiállításával kapcsolatos bővebb információk: Tkacz Ilona, 06-1-209- 3033, illetve info@bibliatarsulat.hu).

Szövegek és feliratok a kiállított tárgyakhoz

A kiállításnak általában van címe, és a kiállítás információt is nyújt a látogatóknak. (Érdekes azt is felírunk, hogy ki rendezte, mikor, hol és meddig látható.) A kiállítás egy-egy részének lehet külön tematikus mottója, amely bibliakiállítás esetében lehet egy-egy igevers is. Lehetnek összefoglaló történeti szövegek is, például a magyar bibliafordítás történetéről. Érdekes életrajzokat is leírunk, de ezt inkább rövid terjedelemben tesszük. Ezután következnek a tárgyfeliratok. A kiállított Biblia fordításáról, kiadásáról közöljünk adatokat és információkat. Bemutathatjuk a fordítók életét és munkásságát is egy rövid szövegben. Ha kötetesen látunk a kiállításra szánt Bibliák között érdekesebbet, akkor érdemes erre is felhívni a figyelmet. Pontosan kell dolgozni. A Bibliáról szinte minden adatot megtalálunk a Biblia címlapján. Természetesen azt is meg kell jegyeznünk, hogy a kiállított anyag kinek a tulajdona jelenleg. A kiállítást gazdagíthatjuk levéltári dokumentumokkal, újságcikkekkel, idézetekkel. A kiállításunkon használhatunk hangzóanyagot is: hangdokumentumok, vallomások, zenei háttér stb. A kiállításnak lehet interaktív része is, ha a közösségünkben van ehhez megfelelő segítség (számítógép, program, hozzáértő szakember stb.).

Ha a közösségünkben vannak olyanok, akik képesek múzeumpedagógiai foglalkozást szervezni a gyermekek számára, akkor még gazdagabb lehet az időszaki kiállításunk (a múzeumpedagógiai foglalkozáshoz nem feltétlenül szükséges múzeum, elég lehet egy időszaki kiállítás összegyűjtött muzeális anyaga is).

Készíthetünk a kiállításról rövid írásos összefoglalást, információs füzetet, esetleg néhány képpel, amit mindenki magával vihet a kiállítás megtekintése után.

Ki rendezze a kiállítást?

Minden közösségben meg kell és meg lehet találni azt a személyt, aki maga köré szervezi az önkéntes csapatot, akik örömmel és a téma iránti szeretettel fognak hozzá a munkának és gyűjtik össze az anyagot.

Ajánlott irodalom

Stephen M. Miller–Robert V. Huber: *A Biblia története*. Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, 2007. (A kötetben kiemelt szerepet kap a magyar nyelvű Biblia története is!)

Károli Emlékkönyv. Szerkesztette Kenessey Béla, Budapest, 1890.

Károlyi Emlékkönyv. Szerkesztette Vasady Béla, Budapest, 1940.

Bottyán János: *A Magyar Biblia évszázadai*. Református Sajtóosztály, 1982. (Az új kiadás előkészületben!).

Károlyi Gáspár fordításának revíziói és az új bibliafordítás a XX. században. Összeállította: Németh Pál (<http://www.parokia.hu/template1.php?id=725>)

Ha mindezek az információk kiegészítésre szorulnak, a Biblia Múzeum munkatársai szívesen segítenek. Elérhetőek az alábbi címen és telefonon:

Tímár Gabriella és Németh Pál

1092 Budapest, Ráday u. 28.

Tel.: 1 2176321; 20 5542228

Email: timar.ulla@vipmail.hu; konyvtar@rgy.hu

A BIBLIA ÉVE
2008

Növények és ételek a Bibliában

Háttér

A Biblia elején, a teremtéstörténetben külön olvassunk a növényekről. Isten teremtő szavára növesztett a föld növényeket, füveket és fákat (1Móz 1,11–13). Édenben maga Isten ültetett egy kertet, és itt mindenféle növényt is sarjasztott „szemre kíváncsiságot és eledelre jót” (1Móz 2,8–9). Így vált a föld az ember számára élhetővé és lakhatóvá. Mindezekben Isten szeretete mutatkozott meg.

Izráel a pusztai vándorlás során megtapasztalta, hogy milyen a növény nélküli föld: kietlen és pusztaság. Ehhez viszonyítva az ígért földjének gazdagsága a növényekben rejlett (5Móz 8,8–10). Az ígért földjének ez a bemutatása arra is rávilágít, hogy mi volt akkoriban az emberek fő tápláléka. Húst (leginkább borjút vagy bárányt) viszonylag keveset fogyasztottak, ezt inkább ünnepi alkalmakra, lakomákra tartogatták. A köznapi étkezés nagyobb részt növényi táplálékból állt. A legfőbb étel a kenyér volt, amit búza- és árpalisztból készítettek. Nagyon sok gyümölcsöt fogyasztottak, ezek közül a legfontosabb volt a szőlő, a füge és a gránátalma. A szőlőt és a fügét aszalták, s így tudták tartósítani. Édesítőszerként szinte kizárólag a mézet használták.

Külön kell szólni az olajfáról és annak a terméséről. A táplálkozásban igen nagy szerepe volt az olajos magvaknak. Ismerték és termesztették a diót, a mandulát, de a legnagyobb jelentősége mégis az olajfa terméséből nyert olajnak, mai elnevezéssel az olívaolajnak volt. A kutatók az olajfát a legrégebben művelés alá vont, termesztett növénynek tartják, hiszen már az örvíz leírásában is szerepel. Az olajfa nagyon jól bírja a meleg, száraz éghajlatot, a terméséből nyert olaj nem avasodik, nem romlik meg, könnyen szállítható, és többféle célra is felhasználták. Gyógyszerként, kozmetikai célokra is alkalmazták, de legnagyobb szerepe mégis az étkezésben volt.

A Biblia korából pontos receptek nem maradtak ránk, de vannak utalások arra, hogy olyan kenyeret, lepényeket sütöttek, amelynek tésztájába bőven keverték az olajat. Ez nagyon egészséges és laktató étel volt, mert a gabonamagvak mellett biztosította a

szervezet szénhidrát-szükségletét is, ráadásul könnyen emészthető telítetlen zsírsavak formájában. Az egyszerű embereknek ez volt a mindennapi étele. Vagy kemencében sütötték ki, vagy a tűzre tett lapos követ. A közel-keleti országokban ma is készítenek ilyen kenyeret, lepényeket.

Készítsük el a sareptai özvegy lepényét!

Illés történetében a sareptai özvegy számára az el nem fogyó liszt és az olaj az éhínség idején a túlélést jelentette (1Kir 17,8–16). Vajon hogyan készülhetett ez a lepény? A Biblia szerint három hozzávalót olvasunk: liszt, olaj és tűzifa. A mi receptünk természetesen modernebb:

Hozzávalók: 500 g liszt, másfél teáskanál só, 50 g élesztő, 3 dl víz vagy tej, 8 evőkanál olívaolaj, egy csipetnyi fűszer, például apróra vágott hagymaszár, kakukkfű, szurokfű (oregánó).

Az élesztőt a meglangyosított vízben elkeverjük, tehetünk hozzá egy kávéskanál mézet. A víz helyett használhatunk langyos tejet is. A lisztbe hozzáadjuk a sót és az olívaolaj felét, belekeverjük az élesztőt és ízlés szerint a fűszereket. Addig gyúrjuk, amíg a tészta egyenletes lesz, közben hozzáadjuk kanalanként a többi olajat. Meleg helyen 45 percig állni hagyjuk egy kendővel letakarva, ezalatt a tészta megkel. Ujjnyi vastagságúra kinyújtjuk, a tetejét késsel berácsozzuk, pogácsaszaggatóval kiszaggatjuk, vagy késsel kisebb

darabokra vágjuk. Középméleg sütőben kb. fél óráig sütjük. Akkor vesszük ki, amikor szép barnára sül.

A bibliai korban a természet, a növényvilág nagyon közel állt az emberekhez, ezért természetes volt, hogy a növények nagyon sokszor szerepelnek szemléltetésként, a példázatok képeiként. Az Ószövetségben nagyon sok szép hasonlatot, növényi képet találunk, főleg a zsoltároknál és a prófétáknál. A zsoltáros szerint a boldog ember, aki nem jár a bűnösök tanácsa szerint, olyan, mint a folyóvíz mellé ültetett fa (Zsolt 1,1–3).

Jézus a Hegyi Beszédben Isten gondviselését a mezei virágokkal szemléltette (Mt 6,28–31). Magát is hasonlította az akkor ismert növényekhez. „Én vagyok a szőlőtő, ti vagytok a szőlővesszők” (Jn 15,1–8). Haláláról szólva önmagát a meghaló, de majd így sokszoros termést hozó gabonaszemmel (Jn 14,20–33) azonosította. De talán a legismertebb az, amikor Jézus magát az élet kenyérének nevezte. Ahogy az akkori embereknek a kenyér volt a legfontosabb tápláléka, így akar Jézus lelki táplálékká lenni követői számára (Jn 6,35).

Telepítsünk bibliai kertet!

Nagyon sok bibliai növény nálunk is megél, vagy egy kis gondossággal nálunk is átteleltethető cserepes növényként. Templomok, gyülekezeti házak udvarát, kertjét parkosítva kialakíthatunk egy ilyen kertet. Ha kisebb területünk van, akkor egy virágágyásnyi területen is ültethetünk jellegzetes bibliai növényeket, fűszernövényeket, virágokat. A növényekről készített fényképekkel díszíthetjük a gyülekezeti termet, így valamit a télre is átméntünk a növények szépségéből.

Kisebb terület esetén javasolt fás növények: füge,

gránátalma, mandula, ciprus. Nagyobb kertbe: dió, platán, cédrus, vadolajfa. Hagyományos agyagcserepben nevelve nyárra cserepestől kiültethető, télen fagymentesen tartandó a datolyapálma és az olajfa.

Kisebb területen, virágágyásba is ültethető évelők: liliom, hagyma, üröm, menta, ruta, izsóóp, len. Egyéves, magról szaporítható növények: búza, árpa, köles, lencse, koriander, mustár.

Sárospatakon, a Református Kollégium udvarán kialakítottunk egy bibliai kertet, ahol kb. ötven, a Bibliában előforduló növény látható. A bibliai növényekkel kapcsolatosan szívesen adunk tanácsot.

Információ

bibliaikert.atw.hu; gyorii@srta.hu

Program

Szeretettel látunk minden kedves érdeklődőt a Bibliái kert és a Nagykönyvtár bibliakiállításának megnyitóján Sárospatakon, 2008. június 6-án, pénteken 10 órakor.

Miatyánk imakert

Interaktív kiállítás és foglalkozás felnőtt, ifjúsági és gyermekcsoportok számára

Háttér

A kiállítás megrendezése abból a gondolatból indul ki, hogy Jézus imádságát sokszor, de legtöbbször mégis méltatlanul használjuk, hiszen gyakran csak „eldaráljuk”, anélkül, hogy belegondolnánk, mit is tartalmaz ez a szép ima-összefoglalás. A Miatyánk imakert egy olyan interaktív, azaz „élő” kiállítás, mely segít jobban megértetni Jézus alapimádságának lényegét, üzenetét. Amit átélünk, megérintünk, megtapasztalunk, az jobban életünk részévé válik, mint amit csak hallunk.

Elkészítés

Az imakertet be lehet rendezni szabadtéren valóságos kertnek, melynek pavilonjaiban (sátraiban) látható a kiállítás a Miatyánk részeinek, kéréseinek ábrázolásával, középen pedig kialakítható egy igazi „csendes hely” elmélkedésre, imádságra. Az imakertet be lehet rendezni zárt térben is, templomban, egy nagyobb teremben, tornateremben, ahol paravánokkal, függönyökkel kell elválasztani egymástól a különböző részeket. Az imakert kiállítása időzíthető az ökumenikus imahétre, vagy összekapcsolható más gyülekezeti programokkal is a Biblia éve során.

A Miatyánk imakert részei

Bevezető rész: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy”

Kiállítás:

- A bejárat eredetileg a „Mi Atyánk” megszólítás fából kifaragva, az M és az A betűk alatt lehet belépni a kertbe.
- A bejáratnál eligazító tábla.
- Fákra rögzítve a Miatyánk szövege különböző nyelveken, fóliázva. Az egyik fán Braille-írással is olvasható, magyarázó szöveggel.
- Itt kezdődik Salvador Dalí Miatyánk-sorozata: a bevezető részben és minden pavilon bejáratánál egyik oldalon Dalí képe, másik oldalon a Miatyánk ide vonatkozó mondatának latin szövege.
- Néhány meditáció, esetleg könyvek az imádságról.

Munkáltatás:

- Gyermek a Miatyánkról – beszélgetés.
- Beszélgetés az imádságról.

- Az imádság fajtáinak elemzése (különböző imádságok).
- A menny megjelenítése képekkel, versekkel.

1. pavilon: „Szenteltessék meg a te neved”

Kiállítás:

- Bejárat mellett (ez minden pavilonnál) jobbra Dalí-kép, balra a Miatyánk ide vonatkozó latin felirata.
- Három fő elem: 1. sztárok képei, tárgyak mai „szentekről” (popsztárok, politikusok, médiasztárok, sikeres emberek); 2. Isten nevei a Bibliában (Elohim, Jahve, Adonaj, Él, Él-Shaddaj, Él-Olam, Él-Eljon, Seregek Ura); a szentség fogalma a Bibliában; a név jelentősége a Bibliában; 3. a mi neveinkről.
- Kérdések: hogy hívnak? mit jelent a neved? szereled-e? mit választanál, ha te választhatnál? (nagy lapokon).
- Asztalon utónév-könyvek, kis lapok, tollak, mindenki kikeresheti a nevét.
- Plakát: Isten mai nevei, másik fele: te hogyan szólítanád nem hagyományos néven?

Munkáltatás:

- Név keresése, kiírása.
- Beszélgetés, kinek-kinek mi a neve, tetszik-e, tudja-e a jelentését?
- A név jelentősége a Bibliában.
- Isten, Jézus, Szentlélek megszólításainak összegyűjtése.
- A névvel kapcsolatos bibliai igék keresése.

2. pavilon: „Jöjjön el a te országod”

Kiállítás:

- Alapötlet: Isten országának bemutatása a Mt 13 példázatai alapján: a magvető, a búza és a konkoly, a mustármag, a kovász, az elrejtett kincs, az igazgyöngy, a háló.
- Minden példázat szövege plakáton, rövid magyarázattal.
- A magvető példázatához: négyféle üvegben lehet „szavazni” különböző színű babokkal, hogy melyik föld legjellemzőbb ráma (rövid magyarázat a földekhez); a búza és a konkoly: egy búzaföld darabja vagy egy kéve búza; mustármag: egy asztalon különböző magok, melyeket nagyítóval lehet vizsgálni, és összekevert magokat lehet válogatni; kovász: asztalon kovász kel egy tálban, melyet meg lehet érinteni; elrejtett kincs: egy földben megtalált láda, melyből kincset (pénzt) lehet kivenni; igazgyöngy: kirakatban, egy kagylóban egy szép gyöngy; háló: felakasztva, közöttük lehet kimenni.
- Ilyenекé az Isten országa (montázs gyermekfotókból).

Munkáltatás:

- Magokat válogatni.
- Magképet készíteni különböző magokból.
- Igés lapot készíteni magokkal.
- Más példázatokat gyűjteni az Isten országáról.
- Isten országáról beszélgetni.
- Gyöngykereső verseny (elrejtünk gyöngyöket, s meg kell keresni).
- Magvető játék (négyféle föld megjelenítése).
- Mozaik készítése.

3. pavilon: „Legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is”

Kiállítás:

- Alapötlet: Isten akaratának és az ember akaratának bemutatása a teremtés hét napja, valamint Jörg Zink: A teremtés utolsó hét napja című versével. (Forrás: <http://church.lutheran.hu/harangszo/03sept/51.htm>).
- A sátor közepén egy fal van, melynek két oldalán szemléltethető Isten és az ember „akarata”: az egyik

oldalon a teremtéstörténet hét napjának leírása szerepel fotókkal, a másik oldalon a leépülés hét napja (fotók a teremtett világ ember általi pusztításáról).

Munkáltatás:

- Igék keresése a teremtésről (isteni rész – emberi rész).
- Képek készítése.
- Montázs a teremtésről és a témául szolgáló versről.
- Illusztráció vagy montázs készítése a teremtéshez és a vershez (festés, rajzolás, más technikák), az ember akaratáról és Isten akaratáról.

4. pavilon: „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma”

Kiállítás:

- Alapötlet: a mindennapi kenyér az életünkben, elérkezve az úrvacsora gondolatáig.
- A kenyér elkészítésének fázisai fotókon.
- A kenyér megbecsülése és méltatlan használata (szemétkupac).
- Megterített asztal, étkezéshez készülve (ünnepi).
- Nagy kép az úrvacsoráról.
- A főhelyen egy asztal áll, a többi helyen pedig egy-egy jelenet beállítása szerepel.
- Leírás a kenyérről, versek, meditációk.
- A kenyérhez kapcsolódó bibliai idézetek („Én vagyok az életnek kenyere”).
- Kiállított kenyér: meg is lehet kóstolni.

Munkáltatás:

- A kenyérhez kapcsolódó bibliai idézetek keresése.
- Étkezések a Bibliában.

- Bibliai étkezőasztal berendezése („korabeli” tárgyakkal).
- Az úrvacsora jelképei.
- Ételkészítés.

5. pavilon: *„Bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek”*

Kiállítás:

- Alapötlet: a bűnbocsánat asztala, a főhelyen egy asztal áll, melyen homok van, benne nagyobb kagylók, alatta papírok, melyekre lehet írni „megbocsátandó” és „átvállalandó” bűnöket.
- Igei felirat („Újra irgalmas lesz hozzánk, eltapossa bűneinket, a tenger mélyére dobja minden vétkünket!” Mik 7,19).
- Szavazás: kinek nehezebb megbocsátani? Magamnak, egy családtagnak, barátoknak, idegeneknek?
- Fotókból (arcok) készített nagy kereszt (kétméteres), melyen középen van egy tükör.
- „Bűntípusok” (egyes fogalmak) lerajzolása.
- Mérleg, melyen súlyok vannak, valamint mérlegelni lehet a súlyokra írt bűnöket.

Munkáltatás:

- Játék a mérleggel (a különböző súlyoknak különböző értékük van, s ezzel lehet játszani, kiegyenlíteni, lehúzatni stb.).
- Különböző bűnök bemutatása, eljátszása, megjelenítése.
- Fotókból kereszt készítése.
- Különböző típusú bűnök rajzolása, megfogalmazása szimbólumokkal.

6. pavilon: *„Ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól”*

Kiállítás:

- Alapötlet: kísértésfajták fotókon, plakátokon; a szabadítás kifejezése: kereszt, melyre a bűnöket fel lehet tűzni.
- Kísértő képek (reklámok) dobozokban, melyekbe bele lehet nézni.
- A kísértéshez és a szabadításhoz kapcsolódó bibliai idézetek és történetek.

- Szavazni lehet lapokon, melyik kísértés erősebb.

Munkáltatás:

- Kísértéstörténetek és szabadítástörténetek a Bibliában: beszélgetés.
- Jézus megkísértése a pusztában: eljátszás és megjelenítés szimbólumokkal.
- A szabadítás különböző módzatai (feltörni a diót, kinyitni egy üveget, kibogozni egy csomót) – ezeket lehet versenyszerűen is.
- Szöveget verni egy fába (ketten egymás után ütnek kalapáccsal a szög fejére, s az veszít, aki teljesen beveri a szöveget).
- Lízthegyből úgy elvenni, hogy ne omoljon le.

7. Záró rész (doxológia): *„Mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen”*

Kiállítás:

- Alapötlet: a kert közepén található a „doxológia” rész. Itt padokra lehet ülni, elmélkedni, imádkozni. A kert középpontjában lehet egy szökőkút, kövekkel, növényekkel (üvegtenger).
- Kis lapokon vannak idézetek, meditációk, imádságok, a fákon is idézetek, imádságok (forrás: Dizseri Eszter: *Gyerekek a Miatyánkról*, Kálvin Kiadó, 2003).
- A Heidelbergi Káté / Luther Kiskátéja magyarázata a Miatyánkról a Káté-ösvényen.

Munkáltatás:

- Istent dicsérő énekek megtanulása, éneklése (énekeskönyvi, ifjúsági).
- Különböző dicsőítő formák használata.
- A doxológia értelmezése.
- Kisebbségi meditációk tartása (énekek, leírt imádságok, versek, igék, saját szavaink).
- Régi énekek elemzése.
- Isten dicsőségét megéneklő versek elemzése.

További részletes információ

Bölcshölgy András, spiritualisth@freemail.hu

A megvalósításról fotók

<http://www.parokia.hu/helyszini/csillagpont2005/fo-to/imakert/index.html>

A magyar nyelvű Biblia és a bibliafordítók nyomában

Kirándulási javaslatok

A BIBLIA ÉVE
2008

Háttér: Szeretünk olyan emberekkel kirándulni és utazni, akiknek minden helyről eszébe jut egy-egy, a környékhez kapcsolódó történet. A hely, ahol járunk, eszünkbe juttat egy izgalmas történelmi eseményt, irodalmi személyiséget, vagy éppen egy-egy verssort. Irodalmi művek hosszú sorai születtek ebből az érzésből, hangulatból. Nagy kérdés, hogy a Biblia olvasása közben, vagy a Biblia történetei és a bibliafordítások történetének ismerete kapcsán felmerülhet-e bennünk ugyanez az érzés. Természetesen igen. Ahogy sokan vágynak a Biblia földjére, hogy megláthassák a „szent helyeket”, úgy vágyhatunk itthon is Isten megszentelt életű szolgálójának a nyomdokaiban járni: nemcsak szellemi örökségük ápolásában, hanem valamiféle „zarándoklatban” is bejárni azt a földet, amelyen ők éltek, és meglátni mindazokat az értékeket, amelyeket örökül hagytak ránk.

Bármerre is járunk Magyarországon a Biblia évében, biztosan lesz lehetőségünk arra, hogy megtekintsünk egy-egy kiállítást, egy-egy múzeumot, könyvtárat vagy emlékhelyet, hogy láthassunk régi bibliakiadásokat, vagy éppen megismerhessük egy-egy bibliafordító vagy bibliakiadó életét és munkáját.

1. Múzeumok és könyvtári kiállítóhelyek

Első helyen említjük meg a Biblia éve 2008 egyik központi rendezvényét, az **Országos Széchenyi**

Könyvtárban szervezett nagyszabású bibliakiállítást, amely 2008. november 21-étől 2009. március végéig tart nyitva.

A legtöbb ismert könyvtár őriz régi Bibliákat. Kiállításra nem tekinthető meg minden értékük, amely a raktárak polcain sorakozik. Sok műemlékkönyvtár viszont szép és impozáns kiállításon ismerteti meg a látogatókkal a régi könyvek között a régi és értékes Bibliákat is. Ezek közül hadd említsünk néhányat.

A Tiszántúli Református Egyházkerület

Nagykönyvtára

4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

Telefon: 06 52 414 744

www.drk.hu

Sárospataki Református Kollégium

Tudományos Gyűjteményei Nagykönyvtára

3950 Sárospatak, Rákóczi u. 1.

Telefon: 06 47 311 057

www.gradatio.hu/nagykonyvtar

Károlyi Gáspár Múzeum és Biblia-kiállítás

3895 Gönc, Károlyi Gáspár u. 27/c.

Telefon: 06 46 388 650

www.gradatio.hu/nagykonyvtar

Dunántúli Református Egyházkerület

Tudományos Gyűjteményei-Könyvtára

Pápa, Március 15. tér 9.

Telefon: 06 89 324 240

www.papacollege.hu

Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjteményének Könyvtára

1092 Budapest, Ráday u. 28.

Telefon: 06 1 2176321

www.rgy.hu

Biblia Múzeum (A Ráday Gyűjtemény Biblia Múzeuma)

Telefon: 06 1 2176321

www.parokia.hu

Kecskeméti Református Egyházközség

Könyvtára

6000 Kecskemét, Szabadság tér 7.
Telefon: 06 76 500 380/111
www.krek.hu

Bethlen Gábor Református Gimnázium

Könyvtára

6800 Hódmezővásárhely, Szőnyi u. 2.
Simon Ferenc tanár, könyvtáros bemutatja a könyvtár nevezetes Biblia-anyagát (előzetes megbeszélés szükséges)
Telefon: 06 62 241703
www.brg.sulinet.hu
bgrg@bgrg.sulinet.hu

Főegyházmegyei Könyvtár

6300 Kalocsa, Szentháromság tér 1.
Telefon: 06 36 465 280
www.asztrik.hu

Főszékesegyházi Könyvtár

330 Eger, Esterházy tér 1. I/221
Telefon: 06 36 325 211
www.efk.try.hu

Zirci Apátság Nagykönyvtára

8420 Zirc, Rákóczi tér 1.
Telefon: 06 88 593 800
gnemeth@oszk.hu

Magyar Ferences Könyvtár Gyöngyösi Műemlékkönyvtára

3200 Gyöngyös, Barátok tere 1.
Telefon: 06 37 311 883

Szerb Ortodox Egyházmegyei Könyvtár

2000 Szentendre, Pátriárka u. 5.
Telefon: 06 26 312 399

2. Emlékhelyek

Vizsoly, Református templom

3888, Vizsoly, Szent János u. 86.
Telefon: 06 46 587 512
vizsolyref@t-online.hu

Szinérváralja

Máramaros megye (Románia)
Itt született Erdősi Sylvester János, aki 1541-ben Sárváron nyomtatta ki az Új Testamentumát. A városban több helyszínen is őrzik a bibliafordító Sylvester János emlékét.

Misztótfalu

Máramaros megye (Románia)
A hely szülötte Misztótfalusi Kis Miklós, nyomdász, betűmetsző és teológus.
A református templomban réztábla őrzi emlékét.
1685-ben, Amszterdamban adta ki a híres „Aranyos Bibliát”.
Itt látható még a Tótfalusi Kis Miklós Emlékház és a Tótfalusi Kis Miklós Gyűjtemény

Nagykároly

Szatmár megye
Károli Gáspár, az első teljes magyar Biblia fordítója született e városban.
Szobor őrzi emlékét.

Sárvár, Nádasdy Ferenc Múzeum

Sárvár Várkerület 1.
Telefon: 06 95 320 158
A múzeum őrzi a bibliafordító Sylvester János emlékét és bemutatja a nyomda történetét.

Természetesen még sok-sok helyen láthatunk szép kiállításokat és találkozhatunk a bibliafordítók és a bibliakiadások emlékével. Fedezzük fel ezeket, és hálával emlékezzünk mindazokra az értékekre, amelyeket örökül reánk hagytak. A Biblia évében sok intézmény és közösség rendez kiállításokat, kövessünk ezeket figyelemmel a www.bibliaeve2008.hu honlapon.

A Biblia a helyi közösségben – a gyülekezeteken kívül

Több lehetőség is adódik arra, hogy a Bibliát megjelenítsük gyülekezeteinken kívül, helyi közösségünkben is. Néhány példa:

A Biblia a könyvtárban

Fedezzük fel, hogy a helyi könyvtárakban (városi, községi, iskolai) van-e Biblia, illetve milyen Bibliával kapcsolatos könyvek érhetők el. A gyülekezet ajánlíthat egy bibliai könyvcsomagot a könyvtárnak. Esetleg meg lehet kérni a könyvtárat, hogy a Biblia évében tegyék ezeket a könyveket külön polcra az olvasóteremben, s erre egy plakát is felhívhatja a figyelmet.

A Biblia a helyi médiában

Ha van rá lehetőségünk, használjuk fel a helyi újság hasábjait, rádióban, tévében kapott perceket, a helyi közösség honlapjának esetleg gyülekezeteink számára felkínált felületét arra, hogy a Biblia évére, a Biblia olvasására felhívjuk a figyelmet.

Helyi bibliakiállítás, koncert

Akár „semleges” területen (művelődési ház, könyvtár, iskola), akár templomban, bibliai tárgyú koncertekkel (meghívott vagy helyi zenekarok és énekkarok bibliai tárgyú zenei programjával), a Magyar Bibliatársulat mobil kiállításának esetleges felhasználásával és kiegészítésével bibliai témájú kiállítással (lásd még: **Hogyan szervezzünk bibliakiállítást?**).

„Ajándékozz egy Bibliát” akció

Karácsonyra, születésnapra, ballagásra, évfordulóra, mindenki adjon Bibliát ajándékba egy olyan ismerősének, akinek még nincs, s biztassunk erre mindenkit a gyülekezetben.

Ügyeljünk arra, hogy lehetőleg felekezetek fölötti összefogásban, ökumenikus módon tegyük meg ezeket a lépéseket!

További ötletekhez, tervezett vagy megvalósított programokhoz lásd: www.bibliaeve2008.hu

A BIBLIA ÉVE
2008

A Zsoltárok könyve – különféle élethelyzetekben

Háttér: Az első keresztyének a Zsoltárokat nem egyszerűen énekeként használták, hanem Jézus példája nyomán személyes és közösségi imádságként önmagukra, a saját életükre, körülményeikre alkalmazták az azokban leírtakat. Az emberi élet és annak alapkérdései az évezredek múlásával szinte semmit sem változtak. Az öröm és a bánat, a szeretet és gyűlölet, a remény és a félelem ma is ugyanolyan szerepet tölt be az életünkben, mint évszázadokkal ezelőtt. Az alábbiakban példákat kínálunk arra, hogyan szólalhatnak meg a Zsoltárok különböző élethelyzeteinkben, és hogyan állhatunk oda mások mellé is, helyettük mondva el Dávid és a többi zsoltáríró imádságait.

Boldogan, hálát adva

Zsolt 42,2–5.9–12;
Zsolt 50,1.7.14–15.22–23;
Zsolt 66,1–8.16–20;
Zsolt 75,2.7–11;
Zsolt 103,1–5.8–13.17–18.22.

Támadások közepette

Zsolt 3,2–9;
Zsolt 7,2–7.10–12.18;
Zsolt 13,2–6;
Zsolt 17,1–3.6–9.13.15;
Zsolt 18,29–31.47–50;
Zsolt 22,16–21.29–32;
Zsolt 35,1–4.9–10.24.27;
Zsolt 54,3–9;
Zsolt 59,2–6.15–18;
Zsolt 70,2–6.

Este, lefekvéshez készülve

Zsolt 4,2–9;
Zsolt 36,6–13.

Reggel, megkezdve a napot

Zsolt 5,2–9.12–13;
Zsolt 57,2–4.6–12.

Templomba készülve

Zsolt 27,4–11.13–14;
Zsolt 84,1–13;
Zsolt 119,33–38.40–45.47–48;
Zsolt 123,1–4;
Zsolt 132,1–5.11–18.

Bűnbánat közben

Zsolt 6,2–11;
Zsolt 32,1–7;
Zsolt 38,2–7.10–13.16.19.22–23;
Zsolt 51,2–21.

Amikor megérint a természet nagyszerűsége

Zsolt 8,2–10;
Zsolt 19,2–5.10–11.13–15;
Zsolt 29,1–4.9–11;
Zsolt 65,2–6.10–14;
Zsolt 93,1–5;
Zsolt 104,24.27–31.33–34.

Igazságtalanság láttán

Zsolt 9,2–5.10–15.19–21;
Zsolt 10,1–2.12–18;
Zsolt 37,3–7.9;
Zsolt 146,1–10.

Istenben bízva a jó napokban

Zsolt 23,1–6;
Zsolt 30,2–13;
Zsolt 33,1–5.12.20–22.

Istenben bízva a bajban is

Zsolt 16,1–3.5–11;
Zsolt 18,2–7.17–20;
Zsolt 25,1–7.15–18.22;
Zsolt 28,1–9;
Zsolt 31,2–6.8.10–11.16–18;
Zsolt 34,2–11.20–23;
Zsolt 46,2–12;
Zsolt 69,2–12.14–19.30–36;
Zsolt 102,1–6.8–14.

Amikor minden elveszni látszik

Zsolt 22,2–12.

Öregségben

Zsolt 71,1–9.12.14–24.

Ha elbizonytalanodunk

Zsolt 73,1–5.13–14.17–18.21–26.

Az emlékezés gyógyít

Zsolt 77,2–10.12.14–16.

Gyermek születésénél

Zsolt 127,1–5.

Hálát adva a családjért

Zsolt 128,1–6.

nehezen megtanult vagy kitapasztalt módszereink kiegészítésre szorulnak.

Célszerű újragondolni a célok és eszközök rendszerét is. Ha valóban közösséget akarunk építeni, és hosszú távon is alkalmazható ismeretet adni, újra kell gondolnunk a mai teljesítményközpontúsághoz való viszonyunkat. Vannak olyan evangéliumi értékeket is megjelenítő pedagógiai irányzatok és iskolák, amelyek illeszkednek felismert célkitűzéseinkhez.

Az ilyen típusú alkalmakat minden esetben részletesen végig kell gondolni, meg kell tervezni, hiszen az interaktív jelleg számos váratlan fordulatot rejthet (a pingponglabda például benn is maradhat a kosárban). Problémába ütközhet 1. a megvalósíthatóság (túl bonyolult a feladat); 2. nem végiggondolt vagy nem pontos a feladat kiosztás (eleinte célszerű mindent szóról szóra leírni, és azt valakivel elolvasatni); 3. adódhatnak váratlan helyzetek (túl sokan vagy túl kevesen jönnek el); 4. váratlan érzelmi megnyilvánulásokkal találjuk szemben magunkat; 5. ellenállásba ütközünk (a csoport egy vagy több tagja nem vagy nem úgy szeretné megvalósítani a feladatot).

A foglalkozást úgy célszerű tervezni, hogy amikor a résztvevők legjobban érzik magukat, akkor legyen vége. Azonban arra is figyelni kell, hogy az elsődleges pedagógiai cél ekkorra már megvalósuljon.

Ezért nem biztos, hogy épp a 40 perces időbeosztás, a tanteremszerű (frontális) elrendezés vagy a zöld színű tábla a legalkalmasabb arra, hogy a Bibliával kapcsolatos ismereteket átadhassuk.

A tanulás pillanata: a csúcspont

Nehéz egy bibliai témájú foglalkozás megtervezésénél egyszerre érvényesíteni a jó időzítést és a spontaneitást, az izgalmasságot és a tervezettséget, az újszerűséget és kiszámíthatóságot. Minden foglalkozásnak azonban van egy csúcspontja. Ismerjük azt a pillanatot, amikor szinte megáll az idő, a jelenlévők figyelme megfeszül, a beállt csendben a légy zümögése is hallatszik, és akkor az ott lévők teljes egészében megnyitják önmagukat az ismeret felé. Ez a pillanat rejti magában a tanulás lehetőségét, amit az oktatónak jól kell érzékelnie, és kihasználnia arra, hogy a legfontosabb bibliai üzenetet jól és tömören megfogalmazza. Ekkor kell elengedni minden eszközt, vázlatot, módszert, gondolatot, és egyetlen dologra kell összpontosítanunk teljes lényünkkel: a ránk bízott bibliai üzenet átadására. Ezt a pillanatot hívatott előkészíteni a hosszadalmas készülés, az összes játék, vita, kaland, élmény, közös feladatmegoldás.

Ajánlott irodalom

www.pedagogia.lap.hu;
www.keszsegfejlesztes.lap.hu;
www.szabadidoszervezo.hu;
Pukánszky–Németh: *Neveléstörténet*. NTK, 1996;
Gyermekek, módszerek, nevelők... (Vekerdy Tamás szerk.) Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., 2004;
Süss fel nap I–II. (Horváth–Sári–Vekerdy–Zágon szerk.) Soros Alapítvány, 1999;
Rudas László: *Delfi örökösei*. Új Mandátum, 2001;
Varázsszem. (Páskuné Kiss Judit szerk.) Arany János Tehetséggondozó Program, 2006;
Nagy József: *XXI. század és nevelés*. Osiris, 2002.

Ábrahám, Sára és Hágár

Háttértanulmány a zsidóság, a keresztyénség és az iszlám kapcsolatáról

A BIBLIA ÉVE
2008

Nem maga a Szentírás, hanem a világpolitikában kialakult hatalmi helyzet idézi fel a kérdést: Van-e bibliai kapcsolat a három egyistenhívő világvallás között, vagy csak véletlenül kerültek egymás mellé a világpolitika színpadán? Nem egymásra találtak, hanem sokkal inkább „szembe találták magukat a másikkal”. Alighogy megjelent a fiatal keresztyén egyház, szembe találta magát zsidó üldözőivel. Pál a zsidó főpaptól kapott ajánlólevéllel fölszerelve, „fenyegetéstől és öldökléstől lihegve” indul Damaszkuszba, hogy halálra keresse „az Úr útjának híveit”, Krisztus követőit (ApCsel 9). Amikor a szétszóródott zsidóság a keresztyén Európa területeit elérte, szigorú törvényeket hoztak annak érdekében, hogy a zsidók „ne érezzék otthon magukat” a keresztyén társadalmakban, hogy a kifejezett zsidóüldözéseket, inkvizíciót, pogromokat és a vészkorszakot már ne is említsük. Amikor az iszlám megjelent a történelem színpadán, az öt keresztyén patriarchátus közül hármat (Jeruzsálem, Alexandria, Antiókhia) már az elején gyakorlatilag megsemmisített. A XI. században a „Szent sír” felszabadításáért indított keresztes hadjáratok, melyekben a keresztyénség tulajdonképpen „a holtak között kereste az élőket” (vö. Lk 24,5), vért és halált vittek a Közel-Kelet muzulmánjai közé. A terület arab muzulmán lakói alig szabadultak fel a török szultán elnyomó hatalma alól, máris szembe találták magát a keresztyén Nyugat gyarmatosítóival. Mikor úgy látszott, hogy végre tőlük is sikerül megszabadulni, a vészkorszakot követő nyugati erkölcsi válság és az egyre hatékonyabb cionista telepítési politika következtében 1948-ban létrejön Izrael állama, amelynek pusztá gondolata is szálla a muzulmán arabok szemében. Soha nem is láttak benne mást, mint a Nyugat erőszakos behatolását iszlám területre.

Azok, akik oly sokat szenvedtek egymástól a történelem folyamán, milyen viszonyban vannak egymással történelmük kezdőpontján? Ebből az őseredeti viszonyból következhet-e valami mai gondolkodásunk számára?

„A mi atyánk Ábrahám!” – ismételték a Jézussal vitatkozó zsidók (Jn 8,39), és ugyanezt az érvet ál-

lítja Mohamed is kortársai elé: „Ábrahám nem volt sem zsidó, sem keresztyén, hanem az igaz Isten előtt hódoló hívő volt, és nem tartozott a pogányok közé” (Korán 3:67). Pál apostol a hit által való megigazulás ősmintáját Ábrahám hitében találja meg: „Hitt pedig Ábrahám az Istennek, és tulajdonítták az őnéki igazságnak” (Róm 4,3 – rev. Károli; vö. 1Móz 15,6). A Zsidókhoz írt levél szerzője Jézus főpapi tisztét az Ábrahám-történetből ismert Melkisédekre vezeti vissza: „Te örökkévaló pap vagy, Melkisédek rendje szerint” (Zsid 5,6 – rev. Károli; vö. Zsolt 110,4).

A Korán igen szemléletesen ábrázolja, hogy Isten miként vezeti rá Ábrahámot a tiszta egyistenhit felismerésére: „És ily módon megmutattuk Ábrahámnak az egek és a föld birodalmát, hogy azokhoz tartozzék, akiknek szilárd bizonyosságuk van. Amikor ráborult az éjszaka, meglátott egy csillagot és így szólt: Ez az én Uram! De mikor az lenyugodott, azt mondta: Nem kellenek nekem azok, amelyek lenyugszanak. Amikor látta, hogy feljön a Hold, így szólt: Ez az én Uram! Amikor azonban lenyugodott, azt mondta: Ha nem vezet engem az én Uram az igaz útra, bizonyára a tévelygő néphez tartoznék. Amikor látta, hogy fölkel a Nap, így szólt: Ez az én Uram! Ez már nagyobb! Amikor azonban lenyugodott, azt mondta: Ó, én népem! Én nem osztozom veletek abban a bűnben, hogy ti mást is istenként tiszteltetek az igaz Isten mellett. Orcámat igaz isten-tisztelőként afelé fordítom, aki az egeket és a földet teremtette és nem tisztelem istenként a teremtményeket” (Korán 6:75–79).

Iszmáel, Ábrahám elsőszülött fia, az egyiptomi Hágár gyermeke, a Sárától született Izsák mellett isteni ígéret örököse. „Nagyon megsokasítom a te utódaidat, annyira, hogy meg sem lehet őket számlálni.” Az ÚR angyala adja tudtul a gyermek érkezését, és ő ad neki nevet. „Ím, teherbe estél, és fiút fogsz szülni; és nevezd nevét Izmaelnek, mert hallott az Úr a te nyomorúságodról” (1Móz 16,10–11 – rev. új ford.). Az Isten áldását ígéri neki: „Megáldom őt, és nagyon megszorítom és megsokasítom utódait. Tizenkét fejedelmet fog nemzeni, és nagy néppé teszem” (1Móz 17,20).

A Korán így emlékeztet: „És emlékezzél meg a Szentírásban Iszmáelről! Amit ígért, azt mindig megtartotta, küldött volt és próféta. Megparancsolta háza népének az istentiszteletet és a szegényekről való gondoskodást, és kedves volt Istenénél” (Korán 19:54,55).

Az iszlám hagyomány szerint Ábrahám Mekkában telepítette le Hágárt és Iszmáelt (Korán 14:35–41). Itt történt a Bibliából is ismert esemény (1Móz 21,15–19), hogy elfogyott a vizük s a gyermeket szomjúság gyötörte. Hágár kétségbeesve szaladgált Asz-Szafá és Al-Marwa között, hogy vizet keressen a gyermek számára. Isten angyalát küldte Hágár segítségére. Feltört a víz a Zemzem forrásból, s most már megithatta Iszmáelt. A mekkai Szentély eredeti alapjaira való újbóli felépítője, és a benne folyó kultusz megújítója Ábrahám és Iszmáel (Korán 2:127).

A mekkai zarándoklat (a haddzs) rendkívül összetett, és sok jelképes cselekményből áll, amilyen például a Kába szentély futólépésben való többszöri körüljárása (tawáf), a hétszeres futás (sza'j) Szafá és Marwa között, az 'Arafát síkján való megállás (wuqúf). Ezek az orientalisztikai kutatások szerint a régi arab pogányságban gyökereznek. Nem hagyhatjuk azonban számításán kívül azt a figyelemre méltó tényt, hogy Mohamed az egész zarándoklatot, annak kultikus helyszíneit és előírásait rendre az Ábrahám-tradíció személyeivel (Ábrahám, Iszmáel, Hágár) és a velük történt eseményekkel hozza kapcsolatba és ezáltal az ősi sémi monoteizmus üdvtörténeti jegyeivel látja el őket. A zarándokok a jelképes cselekmények által mintegy résztvevői lesznek azoknak az üdvtörténeti eseményeknek, melyeket ősatyáik az Isten szabadító tetteiként éltek át és tapasztaltak meg.

Van-e lehetőségünk arra, hogy a közös eredetből származó három egyistenhitű vallást úgy fogjuk fel, mint amelyek nem ellenséggé állnak szembe egymással, hanem ugyanarról az Istenről, ugyanazokról az üdvtörténeti eseményekről tesznek bizonyosságot, de különböző hangsúllyal és más-más nézőpontból? G. E. Lessing, a német felvilágosodás egyik

legeredetibb gondolkodója egy egész drámai költeményt szentel annak, hogy a három monoteista világvallás egymáshoz való viszonyát a felvilágosodás nézőpontjából megvilágítsa. A *Bölcs Náthán* című művében szerepeltet egy példázatot, mely szerint élt Keleten egy ember, akinek volt egy gyönyörű, varázshatalommal bíró gyűrűje. Őrizte, óvta, s hogy illetéktelen kézbe ne kerüljön, meghagyta legkedvesebb fiának, hogy ő is a legkedvesebbnek adja tovább a gyűrűt. Így jutott a gyűrű egy olyan apához, akinek mindhárom fia egyformán kedves volt, mindhármát egyformán szerette, s mindnek odaígérte a gyűrűt. Amikor halála közeledtét érezte, zavarba jött, mit tegyen, egyik fiát sem akarta rútul becsapni. Egy aranyművessel elkészíttetett két másolatot. A másolatok oly remekül sikerültek, hogy az apa sem ismerte meg az eredetit. Mindhárom fiának adott egy egy gyűrűt és meghalt. Mindegyikük biztos volt abban, hogy az apa nem szedhette rá, vádolta hát a testvéreire. Bíróhoz mentek, de az sem tudott dönten. A döntés helyett egy jó tanáccsal szolgált. Az atya bizonyára mindhárom fiát egyként szerette, s nem akart elnyomni kettőt, hogy egynek kedvezzen. Visselje hát mindegyikük gyűrűjét úgy, mintha az igazi volna, igyekezzen gyűrűje varázshatalmát megmutatni, s jóságával nyerje el mindenki tetszését, hogy úgy lássék: övé az igazi!

L. Massignon (1883–1962), a neves iszlámtudós átveszi az iszlám híveitől a három mennyei eredetű vallás sémáját: Izráel, Egyház, Iszlám. Szerinte az iszlám hiteles útja az üdvösségnek, Prófétája igazi próféta. Youakim Moubarac, Massignon tanítványa szerint a kereszténység és az iszlám az üdvösség párhuzamosan futó két útja. Ábrahám atya Izsáknak és a zsidó népnek (test szerinti Izráel), ebből a népből született Krisztus, akitől a lelki Izráel, az egyház ered, amely várja Krisztus második eljövételét. Ugyanez a séma az iszlám oldalán: Ábrahám atya Iszmáelnek és az arab népnek (test szerinti Iszmáel), ebből a népből született Mohamed, akitől a lelki Iszmáel, az iszlám ered, amely várja Krisztus második eljövételét.

A Biblia éve 2008 központi programjai

A Biblia évében, 2008-ban három „központi”, a Magyar Katolikus Egyház és a Magyar Bibliatársulat közös szervezésében megvalósuló programot szervezünk, melyekre szeretettel várjuk az érdeklődőket.

Nemzetközi biblikus szimpózium Esztergomban

A hazai és külföldi biblikus tudósok és más szakterületek kutatóinak részvételével szervezendő konferencia témája: A Biblia jelenléte és hatása a mai szekularizált és mediatisztált társadalomban.

Helyszín: a Szent Adalbert Képzési, Lelkiségi és Konferencia Központ, Esztergom.

Időpont: 2008. június 23–26.

Hangverseny a Művészetek Palotájában

Bibliai tárgyú zeneművek protestáns és római katolikus kórusok, illetve zenészek előadásában.

Helyszín: Művészetek Palotája, Budapest.

Időpont: 2008. szeptember 30.

Bibliakiállítás a Széchenyi Könyvtárban

A bibliakiállítás célja a magyar nyelvű Biblia történetének bemutatása, a különböző fordításokkal, kiadásokkal és a Biblia hatásával kapcsolatos ismeretterjesztés. A kiállítás lényegi eleme még a Biblia tartalmának könnyen érthető, látványos formában történő bemutatása a látogatók számára. Reményeink szerint e kiállítás látogatói között szép számmal lesznek középiskolás és a felsőoktatásban tanuló diákok is, akik itt nyerhetnek olyan alapismereteket, amelyek nem csak későbbi humán tanulmányaikban (irodalom, történelem, művészettörténet, filozófia) segíthetik őket, de kedvet általa kedvet kaphatnak a Bibliával kapcsolatos további olvasásra és elmélyedésre is.

Helyszín: Országos Széchenyi Könyvtár, Budapest.

Időpont: 2008. november 21–2009. március.

Mindhárom programmal kapcsolatban további információk
(részletes programleírás, jelentkezési lehetőségek) a Biblia éve 2008 honlapján:

www.bibliaeve2008.hu

illetve a Magyar Bibliatársulatnál:

1113 Budapest, Bocskai út 35.

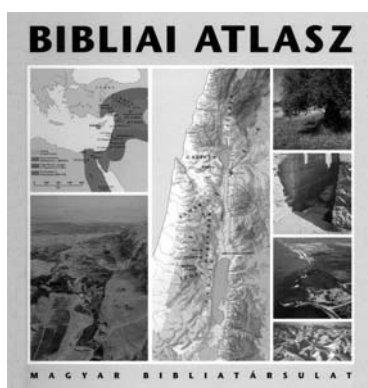
Tel.: (36-1) 209-3033, 386-8277

Fax: (36-1) 466-9392

E-mail: info@bibliatarsulat.hu

www.bibliatarsulat.hu

A Magyar Bibliatársulat és a Kálvin Kiadó kínálatából

BIBLIAI ATLASZ

A Biblia világának történeti térképei

235x255mm, 64 oldal, keménytáblás, ára: 2600 Ft

A Biblia egy adott földrajzi területen, több mint egy évezred alatt létrejött szövegek gyűjteménye. A 77 színes térkép Palesztina és a vele kapcsolatba került országok, birodalmak történelméről, éghajlatáról, földrajzáról, azoknak a szentírási történetekkel való kapcsolatáról, valamint Jeruzsálem történetéről ad jól áttekinthető képet.

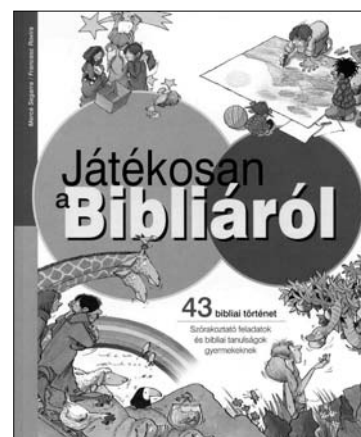
Mercé Segarra – Fransesc Rovira

JÁTEKOSAN A BIBLIÁRÓL

43 bibliai történet – Szórakoztató feladatok és bibliai tanulságok gyerekeknek

225x267 mm, 96 oldal, kartonkötés, ára: 3500 Ft

Az egyszerűen elbeszélte történetekhez kapcsolódó számos, érdekes ötleten alapuló ügyességi és közösségi feladat, játék kis időre összehozhatja a családot, és hasznosnak bizonyulhat az óvodai és általános iskolai nevelési munka során is.

Ingo Baldermann

NE FÉLJETEK!

A passió és a húsvéti történet gyerekeknek

B/5 méret, 64 oldal, keménytáblás, ára: 1400 Ft

Képzeltbeli utazásra indulnak az ifjú olvasók: sétálnak Jeruzsálem utcáin, találkoznak a Biblia szereplőivel, maga Jézus meséli el nekik az irgalmas samaritánus történetét, így válnak részeseivé az eseményeknek. A könyv első sorban közös, családi olvasásra készült.

Cecil Northcott

BIBLIAI LEXIKON GYEREKEKNEK

B/5 méret, 184 oldal, keménytáblás, ára: 1400 Ft

A gyermekek számára talán legfontosabb, hogy a Biblia történeteit élményszerűen, valóban elbeszélve ismerjék meg. E történetek ma újból hozzátartoznak az általános iskolai tananyaghoz is. De legalább ilyen fontos lenne, hogy az évezredek távolából nézve is elég háttérismerettel, tárgyi tudással bírjanak, hogy valóban el tudják képzelni az egykori világot és a benne élt embereket.

Ez a kislexikon 840 címszó alatt jól érthető magyarázatokat közöl bibliai helyekről, személyekről, a mindennapi élet tárgyairól és a legfontosabb bibliai fogalmakról 8-12 éveseknek.

A Magyar Bibliatársulat és a Kálvin Kiadó kínálatából

Fabian Vogt

ISTEN HOZOTT A BIBLIÁBAN **Útikalauz a Szentíráshoz**

A/5 méret, 264 oldal, kartonkötés, ára: 1500 Ft

„Egy jó útikalauz nemcsak vágyat ébreszt a leírt ország után és megkönnyíti az utazást, hanem szórakoztató olvasmány is. Ezért remélem, hogy kedvvel és lelkesedéssel kerekednek fel ószövetségi expedíciókra, amely során számos, nem mindennapi felismeréssel találkozunk majd, és bátorító hitbeli élményekben is részünk lesz” – írja a szerző. Szakemberek és egyszerű bibliaolvasók számára egyaránt hasznos útitárs lehet ez a kötet az Ó- és Újszövetség mélyebb megismeréséhez, üzenetének megértéséhez és továbbadásához.

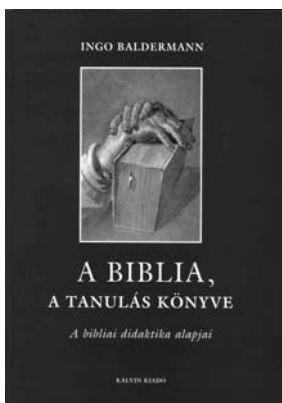
Else Natalie Warns – Heinrich Fallner

JERIKÓ RÓZSÁJA

A biblidráma kézikönyve

B/5 méret, 247 oldal, kartonkötés, ára: 2100 Ft

A biblidráma a testnyelv, a mozdulatok kifejező erejével adja vissza a csönd ölelte valóság eredeti jelentését; a játék az alapeleme. Ahogy a „Jerikó rózsája” a sivatagban kivirágzik, még ha csak évszázadok múltán is éri újra víz, ugyanúgy élednek föl a bibliai szövegek a biblidráma érintésére.

Ingo Baldermann

A BIBLIA A TANULÁS KÖNYVE **A bibliai didaktika alapjai**

B/5 méret, 336 oldal, kartonkötés, ára: 990 Ft

Éppen a mi korunknak van szüksége olyan hívő emberekre, akik nagykorú és józan ítélőképességű bibliaolvasók. Kimeríthetetlen a Biblia mint a „tanulás könyve”: minduntalan újból tanulókká tesz bennünket.

HANGZÓ ÚJSZÖVETSÉG – MP3 CD

Az új fordítású Biblia szövegével

ára: 3000 Ft

Mintegy 21 órányi hangfelvétel, a teljes Újszövetség, neves magyar bábművészek értő és szép előadásában. A kiadvány sokrétű felhasználási lehetőséget ad a hallgatók számára, hogy a Szentírás kétezer éves üzenetét megismerjék és befogadják, hiszen az MP3 formátum a normál CD-lejátszók mellett más, könnyen hordozható digitális lejátszóeszközökön vagy személyi számítógépen történő meghallgatást is lehetővé tesz.

A Biblia éve kapcsán várhatóan még 2008-ban megjelenik az Ószövetség könyveiből összeállított válogatáslemez, szintén MP3 formátumban, valamint már kapható a normál audio CD-n megjelent *Jézus példázatai* című hangjáték.

Felhívjuk a gyülekezetek és lelkipásztorok figyelmét, hogy a Biblia évéhez kapcsolódó programjaik leírását vagy szöveggönyvét elküldhetik hozzánk, hogy a **www.bibliaeve2008.hu** honlapon közkinccsé tehessek.

A Magyar Bibliatársulat 12 magyarországi (protestáns és ortodox) egyház összefogásában végzi a magyar nyelvű protestáns Biblia ügyének szolgálatát, tehát a Biblia fordítását, kiadását, terjesztését és népszerűsítését, valamint olyan könyvek megjelenését, amelyek a Biblia jobb megértését és megismerését segítik szekularizálódó társadalmunkban. Évente kétszer meghirdetett adománygyűjtő akcióinkkal igyekszünk megteremteni ingyenes bibliaosztásaink anyagi hátterét is. A Magyar Bibliatársulat a Bibliatársulatok Világszövetségének (United Bible Societies) tagja.

Magyar Bibliatársulat Alapítvány
1113 Budapest, Bocskai út 35.
Tel.: (36-1) 209-3033, 386-8277
Fax: (36-1) 466-9392
E-mail: info@bibliatarsulat.hu
www.bibliatarsulat.hu
Számlaszám: 11714006–20267306

Szerkesztette
Pecsuk Ottó és Galsi Árpád
A kiadványt Kempfner Zsófia tervezte

Képek forrása:
Keresztes Dóra illusztrációi (1., 3., 17., 20., 21. o.);
Szalay Lajos: Dávid és Saul (8. o.); Derkovits
Gyula: Utolsó vacsora (11. o.); Ismeretlen festő:
Krisztus temetése (12. o.); Bölcsföldi András;
Szent Adalbert Központ; Művészetek Palotája;
Magyar Bibliatársulat; United Bible Societies

ISBN 978 963 558 099 6

Kiadja a Magyar Bibliatársulat megbízásából
a Magyarországi Református Egyház
Kálvin János Kiadója
Budapest, 2007
Felelős kiadó: Tarr Kálmán
www.bibliatarsulat.hu
www.kalvinkiado.hu

Nyomdai kivitel: ETO-Print Nyomdaipari Kft.
Felelős vezető: Balogh Mihály